

Rímskokatolícka farnosť Fatimskej Panny Márie
Vranov nad Topľou - Čemerné

Prvá farská púť do Fatimy

14. 10. 2014 – 25. 10. 2014

Farská púť do Fatimy

Prológ

V dňoch 14. až 25. októbra 2014 sa uskutočnila naša prvá farská púť do Fatimy. Niektorí z nás absolvovali cestu do Fatimy lietadlom a my ostatní autobusom. Cesta to bola veľmi náročná, ale vďaka Pánu Bohu za veľkú milosť a požehnanie, ktoré nás sprevádzali počas celej cesty. Veríme, že všetci ste boli s nami všade tam, kde sme boli. Niektorí v modlitbách, nech ich za to odmení Náš Pán, niektorí v myšlienkach. Veríme, že všetci ste chceli ísť s nami, no nie všetci sme mohli ísť. Tým starším to možno už nedovolilo zdravie, tým mladším pracovné a tým ešte mladším zase školské povinnosti a v poslednom rade aj finančné možnosti každej jednej rodiny. Ponúkam Vám, ako jedno veľké ďakujem za Vaše sprevádzanie modlitbami, za to že ste na nás stále mysleli, takú malú cestopisnú prechádzku, ktorá vyšla z môjho pera.

14. 10. 2014 – deň prvý - utorok

Od 14⁰⁰ sa pomaly schádzame k nášmu kostolu. Niektorí nedočkaví tam už prišli skôr. Všetci sme v očakávaní. Telom nám prechádzajú zimomriavky. Tešíme sa a zároveň máme strach, čo nás vlastne na takej dlhej púti čaká. O 14¹⁰ prichádza autobus. My s trochou zmätku ale naši šoféri kľudne, s dlhoročnou skúsenosťou pomaly nakladajú naše batožiny. Keď už máme všetko naložené ideme do kostola. Tu máme pútnickú svätú omšu, po nej pri autobuse požehnanie od otca Antona, lúčenie s príbuznými a ostatnými farníkmi a nasadáme do autobusu. 15²⁵ vyrážame – S M E R **F A T I M A**. Prvý cieľ našej cesty je talianske mesto Turín. Po pár kilometroch nám otec Marek rozdáva žlté šatky s logom a názvom našej farnosti. Všetci si ich vešiame okolo krku. Vyzeráme ako skauti. Jedna pani z príležitosti svojho životného jubilea nás počastovala 41-ročnou vodkou. Nie som v tomto smere gurmán, ale poviem Vám toto bola delikatesa. Myslím, že nám všetkým malý pohárik padol veľmi vhod. Na uvoľnenie hlavne tej žalúdočnej cestovnej nervozity. Však to možno poznáte. 16³⁰ prechádzame hranice

s maďarskou republikou. Ako prvé nás víta mesto Sátoraljaújhely. Po takej malej svetskej rozprave prechádzame aj na svätú. Začíname Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a pokračujeme mariánskymi piesňami. Cesta nám naozaj v takom duchu rýchlo uteká a už tu máme prvú prestávku. Zhruba po 3 a pol hodine cesty stojíme na benzínovej pumpe OMV asi 75 km pred Budapešťou. O 19⁴⁰ vchádzame do centra Budapešti aj s druhým desiatkom bolestného ruženca. Po ruženci nás otec Marek a Janka Jenčová informujú o zajtrajšom dni. Otec Marek nás informuje o Sv. Don Boscovi a Turínskom plátne, Janka zase o katedrále Jána Krstiteľa, o kostole Panny Márie, kde je najstaršia zachovaná kaplnka Panny Márie v Turíne, o Bazilike Panny Márie Pomocnice a Oratóriu. Po večernej modlitbe máme voľný program. Nie dlhý, lebo o 22⁵⁵ prichádzame na slovinskú hranicu. Tu máme prestávku až do 23³⁰ a pokračujeme ďalej v ceste.

15. 10. 2014 – deň druhý - streda

Slovinsko nás víta dažďom. Najprv iba takým malým, hustým ale potom sa zmenil na silný. Mal som pocit, že azda padá aj kamenec. O 2⁵⁵ máme ďalšiu prestávku. Našťastie už je po daždi. Všetko je poriadne mokré. Voda stojí skoro všade. Po malom oddychu pokračujeme v jazde. O 3²⁰ prechádzame hranicu. Už sme v Taliansku.

06⁵⁰ prichádzame na jedno obrovské parkovisko, kde okrem veľkého množstva kamiónov, osobných áut je aj benzínová pumpa s komplet vybavením, samostatná budova WC a veľká predajňa s názvom AUTOGRIL (tieto predajne nás sprevádzali po celom Taliansku, na každej väčšej benzínovej pumpe). Sú tu trvácne potraviny (tovar podobný predajni LIDL), knihy, časopisy, nevyhnutné drobné potreby pre motoristov, rôzne prídavné zariadenia k mobilom, teplý bufet a toalety. Tu máme dlhšiu prestávku, aby sme si mohli urobiť rannú toaletu, raňajky a kávu. 08¹⁰ odchádzame. Dávame si rannú ďakovnú modlitbu a obdivujeme Taliansko. Máme za sebou prvú noc v autobuse. Už asi 100 km pred Milánom začína tzv. industriálna zóna, v ktorej sa nachádzajú po jednej aj druhej strane diaľnice firmy, väčšie aj menšie a vedľa nich také malé osady, v ktorých pravdepodobne bývajú zamestnanci týchto firiem. Všetko čisté a pekne upravené. Na pravej strane máme krásny výhľad na Alpy. 09¹⁵ už stojíme v dopravnej zápche pred Milánom. Hýbeme sa iba krokom. Využívame tento čas na modlitbu posvätného slávnostného ruženca. Konečne sme prešli cez Miláno aj keď industriálna zóna pokračuje ďalej. O 10³⁰ máme poslednú zastávku pred Turínom. 10⁵⁰ pokračujeme v ceste. Už sme blízko nášho prvého cieľa púte. Čaká nás mesto Turín. Máme toho tak veľa spoločného. Aj keď o tom toto mesto vôbec nevie. Relikvia Sv. Dona Bosca v kostole Sv. Joachima a Anny. Nášho otca Mareka vychovali saleziáni v Michalovciach. Spomeniem ešte aj iné veci z tohto mesta, ktoré sú známe asi všetkým ľuďom. Slávny futbalový klub minulého storočia Juventus Turín a automobilka FIAT (v latinčine znamená FIAT – áno, ale táto skratka znamená – Fabrica Italiano Automobilo Torino). A už sme tu. O 12⁰⁰ prichádzame pred Hotel Itália, kde sme ubytovaní. Za sebou máme 1 427 km.

T U R Í N

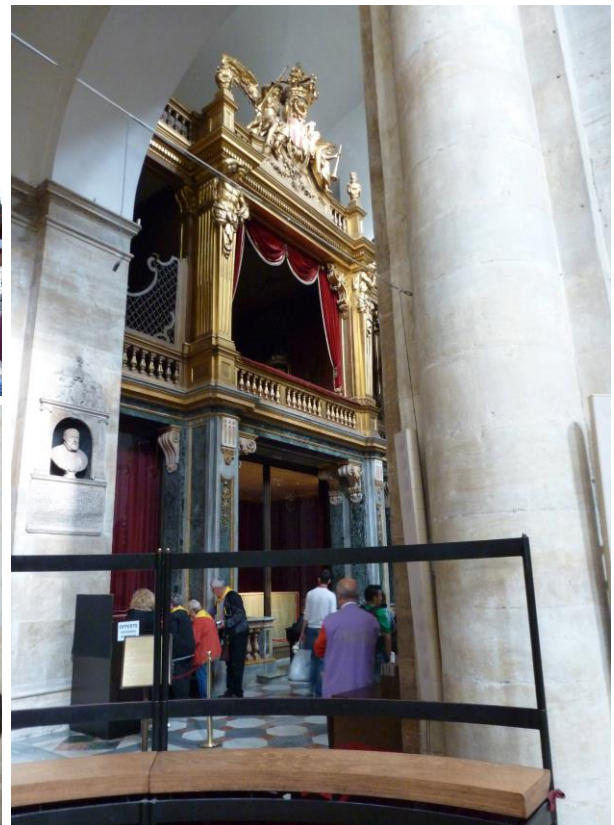
Turín má prívlastok, že je to taliansky Paríž. Nevieť ako vyzerá v skutočnosti Paríž (nebol som tam), ale prvý dojem na mňa Turín neurobil. V parkoch bola tráva nepokosená, zarastená burinou a na chodníkoch a okolo kontajneroch bol neporiadok.

V autobuse sme sa zhodli, že tu asi nemajú zamestnancov na VPP (verejnoprospešné práce). Vrátim sa ale späť k Hotelu Itália.

Vystupujeme z autobusu a čakáme na šoférov, ktorí nám otvoria batožinový priestor a vykladajú. Každý postupne preberá svoju batožinu a tu sa stala nemilá vec. Počas vykladania batožiny zmizla s chodníka pred hotelom taška jednej našej pútničky. Mala v nej doklady, lieky na 2 týždne a peniaze. Stačila iba chvíľka. Keď nechala tašku nestráženú a podišla na 2 metre k autobusu po svoju batožinu. Chvíľka, ktorú využil zlodej. S otcom Marekom odišli nahlásiť krádež na Políciu a niektoré dievčatá odišli hľadať do okolitých kontajnerov, či náhodou zlodej tašku s liekmi a dokladmi neodhodil. Bezvýsledne. Obišli kontajnery v okruhu pol kilometra a nič. My ostatní, rozladení s uvítania v Turíne odchádzame na hotel. Ubytovaní sme na všetkých štyroch podlažiach. Máme oddych do 14³⁰. Počas nášho oddychu odišla Janka Jenčová aj s Dominikou Čechovou a kúpili nám lístky na električku. O pol tretej sa schádzame pred hotelom. Dievčatá nám rozdávať lístky na električku a poslušne ich nasledujeme. Aby

sme sa neľadali, všetci máme okolo krku žlté šatky. Tie nás zdobili počas celej našej púte. V meste kde je veľký pohyb ľudí, je to perfektné identifikačné znamenie. Stačí, že som uvidel v dave žltú šatku a vedel som, ktorí sú naši. Električkou sa presúvame ku katedrále Svätého Jána Krstiteľa. Vedľa katedrály je samostatne stojacia veľká vysoká zvonica. Pred vstupom nás čaká veľké a dlhé schodisko, až potom je vstup do katedrály. Najvyššia časť katedrály je práve v rekonštrukcii. Vchádzame dnu. V tichosti a úctivosti si prezeráme celú katedrálu. Každý kto môže fotiť, fotí. Hlavná časť katedrály sa skladá z troch lodí. Tá stredná je hlavná a najširšia. Bočné lode sú plné oltárov, kde sú reliéfy, mozaiky, nástenné maľby, obrazy, ... Úžasné. Na takých stavbách ma stále fascinuje ako dokáže Boh v ľudskej hlave vytvoriť takéto diela. Neverím, že k takému výtvoru dospeje človek sám bez Božej pomoci. Veď to je On, ktorý koná všetky veci zázračné. V katedrále na pravej strane je aj televízia, kde sa dookola premieta dokument o turínskom plátne. Na konci katedrály na pravej strane je oltár, v ktorom je uložené turínske plátno. Tam stojí zriadenec katedrály, ktorý nás upozorňuje, že je zakázané z tohto miesta vytvárať akékoľvek obrazové záznamy. A tak len s údivom pozeráme. Je to dvojposchodový bočný oltár.

Hore je všetko obložené čiernym mramorom, priečelie je nádherne zdobené a celé pozlátené a za ním je záves z bordového zamatu. Vyzerá to ako kráľovská lóža v divadle. Pod ňou za sklom je sarkofág, v ktorom je uložené plátno. Pre verejnosť sa vystavuje iba raz v roku a to nebol práve ten deň, kedy sme tam boli my. Po osobnej modlitbe a spoločnej foto pred katedrálou sa presúvame pešo k bazilike Panny Márie Utešiteľky. Tu nás od úrovne terénu delia iba dva schody smerom nahor a už sme vo vnútri. Tu je najstaršia zachovalá kaplnka zasvätená Panny Márie v Turíne. Prichádzame ku nej a strop mi je asi vo výške prs. Do kaplnky vedú schody dole. Výškový rozdiel medzi súčasnosťou a minulosťou je skoro 5 metrov. O toľko sa minimálne zdvihol okolitý terén. Kaplnka je nádherná. Steny sú v bielej a béžovej farbe zdobené zlatými ornamentami. Na zemi je mozaiková dlažba, v kombinácii bielej, béžovej a čiernej. Oltár je nádherný. Nevieť ho ani opísať. Po boku sú dva cifrované mramorové stĺpy a za nimi nádherne vyzdobená stena, v strede s obrazom Panny Márie s Ježišom v náručí. Úžasné. Používam to slovo často, ale ináč to neviem vyjadriť. Obraz na centrálnom oltári, trochu pripomína u nás na severe, v bazilike Narodenia Panny Márie, ale tento je viac zdobený, viac zlatý. Vlastne všade v tejto bazilike je veľa, veľa zlata. Celá bazilika žiari. Po osobnej modlitbe postupne odchádzame smerom k Oratóriu.

Pred Oratóriom nás víta súsošie, kde na vrchu je Svätý Don Bosco ako zachraňuje chlapcov. Najprv si prechádzame iba vonkajšie priestory. Je to naozaj veľké. Budovy sú stavané ako

keby do obvodu štvorca, každá so svojim dvorom. V prvej je v kúte taký malý kamenný amfiteáter, kde najvyšší bod je s úrovňou terénu a postupne sa schádza dole. V druhom dvore hrali chlapi futbal. Tretí dvor je určený na oddych pri bazilike a štvrtý a piaty dvor je vyčlenený pre seminár. My ale ostávame v prvom nádvorí. Tu je budova, ktorá bola postavená ako prvá a v nej býval Sv. Ján Bosco. Pred budovou je na mramorovom podstavci socha Sv. Jána Bosca.

Vchádzame do budovy. Využívame možnosť zhliaďnúť krátko video v slovenskom jazyku o živote Sv. Jána Bosca a presúvame sa do horných priestorov, kde je zriadené jeho múzeum. Je tu sklenená truhla, v ktorej bol po smrti vystavený, jeho kňazské rúcho, skriňový oltár, pri ktorom slúžil sväte omše, kazateľnica, spovednica, jeho osobné predmety, izba v ktorej prijímal hostí, spáľňa, ... Menoval by som ich ešte dlho, keby som chcel iba tie základné veci opísať. Po prehliadke sa presúvame do kaplnky Svätého Františka Salezského, kde máme prvú svätú omšu na našej púti. Po svätej omši a spoločnej foto sa presúvame do baziliky Panny Márie Pomocnice, kde sú vyložené telesné pozostatky Sv. Jána Bosca, Sv. Márie Mazarellovej a Sv. Dominika Sávia. Je tu aj verná fotokópia turínskeho plátna, dokonca aj v negatíve, kde jasne vidieť črty tváre nášho Pána Ježiša. Celá bazilika je nádherne vyzdobená nástennými a stropnými maľbami. Všade je veľa mramoru. Biely, béžový, ružový, hnedý,

sivý, čierny. Bočné oltáre zdobia nádherné obrazy a k tomu všetko je tu vyzdobené zlatom. Po osobnej modlitbe a tichom rozjímaní sa už za tmy presúvame späť na zastávku električky. Všetci spoločne nastupujeme a na šiestej zastávke vystupujeme. Ešte takých dobrých tristo metrov a sme na hoteli. Posledné pokyny ohľadom zajtrajších raňajok a presunu do Lúrd. S veľkými prvými dojmami sa rozchádzame do svojich izieb. Čo nás ešte čaká?

16. 10. 2014 – deň tretí - štvrtok

Ráno o siedmej sa schádzame na raňajkách. Po raňajkách uvoľňujeme izby, nakladáme batožinu do autobusu a o 8¹⁰ vyrážame od hotela. Smer Lurdy. Cestu začíname rannou modlitbou a poďakovaním za včerajší deň. Po nej otec Marek navrhol, aby sme urobili finančnú zbierku pre pani, ktorá sa stala obeťou včerašej krádeže. Všetci súhlasíme. Zčať púť bez finančných prostriedkov, no, nie je to žiadny med. Božia milosť bola, že jej lieky vôbec nechýbali. Bola stále pod Jankinou kontrolou, ale nebolo treba. Za naše gesto nás z vďačnosti odmenila fľašou tvrdého.

Po diaľnici smerom z Turína je iná scenéria ako včera. Tu sú iba poľnohospodárske objekty a je ich dosť nariadenko. Trochu to pripomína naše Slovensko, teda až na tie cesty. Tieto sa s našimi nedajú porovnať. Boli by sme hlboko pod priemerom. Je 10⁴⁵. Teplomer ukazuje 21°C. Prechádzame poza mesto Janov. Naš pohľad patrí moru. Je to obrovské mesto, ktoré sa tiahne pozdĺž mora. Zapozeraný do tejto nádhernej prírody, kde na jednej strane cesty je more a mesto a na druhej strane iba samé skaly a ohorené zvyšky stromov po požiar, ktorý zachvátil sever Talianska minulý rok sme si ani neuvedomili, že sa nám cesta mení. Strmý kopec sa tu strieda s hlbokou priepasťou. Terén vyzerá ako záznam z EKG. My cestujeme raz cez tunel, raz cez most, ale ideme stále rovno. Tak dômyselne sú tu urobené cesty. Každý tunel, ktorým prechádzame má minimálne dva pruhy v jednom smere. O 11⁴⁰ prichádzame do Monaka. Zrazu je tu úplne iná flóra. Úplne iné stromy, palmy, figovníky, ..., úplne iné skaly - podobné Chorvátsku. O 12⁰⁰ máme obedňajšiu prestávku na

benzínovej pumpe s obrovským odpočívadlom pre autá, autobusy, kamióny. Všade sú postavené besiedky, kde si môžete v kľude odpočinúť a pohodlne sa najesť, vypiť kávu. Dookola sú samé skaly, ktoré túto pohodovú scénu iba umocňujú. Na vrchu jednej skaly je postavená vila. Prístup k nej je možný iba vrtuľníkom. Možno z druhej strany, ale tam nevidíme. Ceny sú tu minimálne dvojnásobne vyššie ako u nás, ale zase na druhej strane je tu všade poriadok a čisto. 13⁰⁵ pokračujeme v ceste.

Telo sme už nasýtili a teraz nasýtime aj našu dušu. Začíname modlitbou posvätného ruženca a po nej si dávame zmes mariánskych piesni. Do tretej hodiny máme voľný program. O tretej pokračujeme Korunkou Božieho milosrdenstva. Po nej máme znovu informácie od Janky a otca Mareka o životopise Sv. Bernardety Subirusovej a udalostiach, ktoré nasledovali v Lurdách až do dnešného dňa. O 16⁵⁵ máme ďalšiu prestávku. Trochu sme sa poprechádzali, ponáňovali stuhnuté svaly a o 17²⁰ pokračujeme v ceste. Jedná vec, ktorá ma zarazila a na ktorú my Slováci nie sme zvyknutí - na benzínových pumpách nemali alkohol. Dokonca ani pivo. V Taliansku nič, vo Francúzku aspoň víno, v Portugalsku nič. Iba v Španielsku mali pivo. Dokonca aj značkové. Trochu som odbočil, tak sa vrátim späť do Francúzska, do nášho autobusu na ceste do Lúrd. Po prestávke pokračujeme modlitbou posvätného ruženca a po ňom nám šoféri pustili, keďže sme vo Francúzku, tak francúzky film o jednom černochovi, ktorí sa staral o jedného úplne postihnutého muža. Aj keď ten obsah bol trochu taký..., film bol celkom fajn. Taký na uvoľnenie. Od 20⁰⁵ do 20³⁰ máme poslednú prestávku pred príchodom do Lúrd.

Otec Marek nás informoval čo nás ešte čaká dnes večer a o zajtrajšom celodennom programe v Lurdách.

L U R D Y

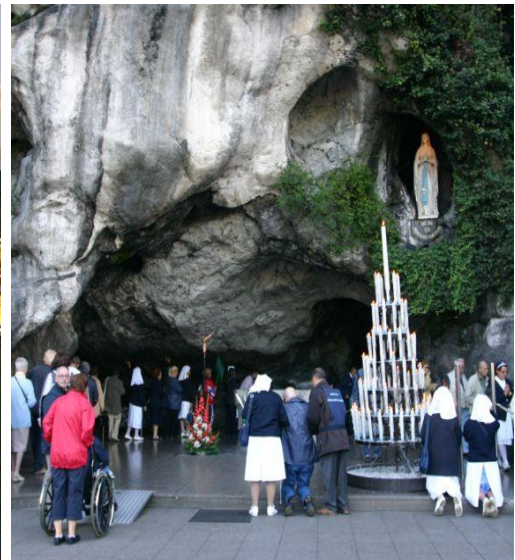
O 23⁴⁵ po malom blúdení prichádzame na hotel. Blúdenie zapríčinili veľmi úzke uličky a zle v tme označený hotel. Dnes sme ubehli 932 km. O pol jednej sme konečne na izbe. Sprcha na očistenie tela a ideme spať. Zajtra nás čakajú Lurdy.

17. 10. 2014 - deň štvrtý - piatok

8⁰⁰ raňajky. Už druhé v hoteli na našej púti. Raňajky klasika - mlieko, čaj, káva, pečivo, saláma, šunka, džem, ovocie, jogurty. Po raňajkách máme o 9⁴⁵ zraz vo vestibule. Dostávame podrobnejšie informácie o dnešnom programe a nakladáme všetky veci do autobusu. 10¹⁵ odchádzame k bazénom. O ďalšom programe dnešného dňa rozhodne čas, ktorý strávime pri bazénoch. Vo väčšine sa tam čaká niekoľko hodín, niekedy aj celý deň. Ak je turistická sezóna v plnom prúde, alebo je tam odpust, tak sa čaká aj dva dni. Prechádzame popri bazilike. Už prvé dojmy sú úžasné. Mali sme šťastie. Nie. To nebolo šťastie. To bolo úžasné Božie riadenie. To bola úžasná Božia milosť. Pri bazénoch nebolo nikoho a tak sme mohli hneď vojsť do bazénu. Trošku ich opíšem. Ženy a muži sú osobitne. Ak vojdete dnu, čaká vás jedná dlhá chodba, z ktorej je vchod do ostatných miestností. Vstup do miestnosti je od chodbovej časti oddelený plachtou. Ak sa niekde uvoľní miesto, zriadenec vyjde von a zavolá ďalšieho. Za plachtou je 6 stoličiek po pravej aj ľavej strane. Tu dostanete pokyn, aby ste sa vyzliekli a všetky veci si zavesili na vešiacik nad stoličkou. Čaká nás vstup do ďalšej miestnosti. Tam sa vstupuje iba po jednom. Keď na vás príde rad, vstúpíte dnu. Tam sú traja zriadeneci. Dáte si dole aj posledné zvyšky odevu a zabalíte vás do veľkej osušky. Chytia vás za ruky a privedú na prvý schod bazénu (bazén je jedna veľká vaňa, vyložená tou istou dlažbou ako celá miestnosť a jej začiatok je na tej istej úrovni ako podlaha. Takže

do bazénu idete smerom dole). Vysvetlia vám, že sa máte pomodliť špeciálnu modlitbu a tak vojsť do vody, ktorá je poriadne studená. Za pomoci zriadencov pokračujete smerom dole a keď ste celkom vpredu, dozadu na chrbát vás celého namočia. Potom vám ešte nalejú vody do dlaní a vy si umyjete tvár.

Vošiel som na chodbu a zriadenec ma hneď vyzval, aby som vstúpil do prvej miestnosti. Chcel mi vysvetliť, čo mám robiť, ale z tých jazykoch, ktoré mi vymenoval som neovládal ani jeden. Povedal som mu, ktoré jazyky poznám ja. Tie zase nepoznal on a tak sme sa dohovorili iba posunkami, ale dalo sa. Rozumeli sme si. Ostal som sedieť iba v spodnom prádle, keď ma vyzval druhý zriadenec, aby som vstúpil do druhej miestnosti. Dal som zo seba dole posledný kúsok odevu. Zabalili ma do veľkej osušky a ako bolo ďalej som už písal trochu vyššie. Ďalším veľkým zázrakom bolo, keď som vyšiel z bazénu, dali zo mňa dole mokrú osušku a ja bez utierania som na svoje mokré telo obliekol suché šaty. To čo sa stalo som si uvedomil až keď som vyšiel vonku. Bol som úplne suchý. Za chvíľu vyšla aj moja manželka tiež úplne suchá. V spoločnom objatí sme si poplakali. To čo tam zažijete, to dokážu vyjadriť iba slzy. Nad našou úbohosťou a nemohúcnosťou (Bez mňa nemôžete nič urobiť – Jn 15,5). Podľa toho kedy kto vyšiel z bazéna sa postupne presúvame k Massabielskej Jaskyni Zjavenia.

S ružencom v ruke a modlitbou na perách pokorne stojíme v rade. Skala od dotyku ľudských rúk je úplne hladká, lesklá. Aj ja som si prešiel rukou po tej skale. Postupne ako rad pokračuje prichádzame k prameňu. Nad prameňom je v skale výklenok, v ktorom je socha Panny Márie. Presne v tomto výklenku sa

zjavila Panna Mária sv. Bernardete. Pred sochou sú sviece, ktoré nepretržite horia a vyjadrujú nehasnúcu vieru pútnikov prichádzajúcich na toto sväté miesto. Pozdĺž skaly na ľavej strane sa nachádzajú pramene lurdskej vody, z ktorej sa môžu pútnici napiť a umyť sa. Konečne sme všetci spolu. Otec Marek nám oznamuje, že vzhľadom na milosť, ktorá nám bola udelená, máme čas aj na obed. A tak máme prestávku od 11⁵⁵ do 12³⁰. Miesta na oddych je tu veľa. Všade sú lavičky, stromy, aby ste mohli posediť aj v chládku a všade toalety. Takže ani s tým nie je problém. Po obedňajšej prestávke ideme na krížovú cestu, ktorá je po ľavej strane baziliky a obchádzame ňou celý kopec až na vrchol, kde je ukrižovanie.

Ďalej pokračujeme už klesaním, kde je štrnásť a dokonca aj 15 zastavenie - vzkriesenie. Otvor do jaskyne, pred ktorým je obrovský okrúhly kameň odvalený od vchodu. Každé jedno zastavenie je postavené z pozlátených dvojmetrových sôch. Na každom zastavení je ich minimálne 6 a na 12. zastavení až 15 sôch. Otec Marek mal úžasné rozjímania. Bez papiera. Z hlavy. Možno to bolo umocnené aj tým, že práve tu v Lurdoch sa dozvedel, že mu zomrela jeho babka. S rodičmi, ktorí boli s ním, ostali na pochybách. Čo teraz?! Ideme domov, alebo pokračujeme v púti?! Myslím, že sa rozhodli najlepšie ako mohli (Ale Ježiš mu povedal: „Poď za mnou a nechaj, nech si mŕtvi pochovávajú mŕtvych.“ – Mt 8,22) a pokračovali v púti. Po krížovej ceste schádzame dole a prichádzame do múzea, ktoré sa nachádza v priestoroch mlynu Boly – domu, kde sa Bernadeta narodila. Múzeum prostredníctvom fotografií a osobných vecí Bernadety zachytáva jej život, zjavenia, posolstvá. Pozeráme aj ďalšie fotografie, ktoré poukazujú na postupnú históriu Lúrd až do dnešného dňa. Súčasťou múzea je aj Bernadetina izba, v ktorej sa narodila. Tu je aj maketa, ako Lurdy vyzerali pred zjavením.

Úžasné ako sa zmenili. Z chudobnej dediny sa za niekoľko rokov stalo prosperujúce malé mestečko. Vychádzame z múzea a Janka nás vedie k podzemnej Bazilike Pia X. Podľa internetu (niektoré informácie sú použité z <http://www.lurdy.sk/putnicke-miesto.html>) sa tu vojde až 40 000 ľudí. Úžasné. Neviem si ani také množstvo ľudí predstaviť v jednom uzatvorenom priestore. Bazilika je skoro pod celým námestím, na ktorom je každý večer sviečkový sprievod. Nad bazilikou je na krásnej trávinatej ploche súsošie Svätej Bernadety s ovečkami. Nie všetko vychádza ako by sme chceli. Dnes bola bazilika zatvorená a tak pokračujeme ďalej v obhliadke Lúrd. Prichádzame k Bazilike Ružencovej Panny Márie. Tá stojí v popredí chrámového komplexu a je pripojená ku Krypte a k Bazilike Nepoškvrneného Počatia po oboch stranách rampou a schodiskom, ktoré akoby objímali túto baziliku.

Priečelie zdobia dva veľké obrazy. Na pravej strane Svätý Ján Pavol II a na druhej Svätý Ján XXIII. Vstup z obidvoch strán zdobia obrovské mozaiky. Medzi obrazmi je mozaika z Poslednej večere. Dole pod nimi je mozaika zo Svadby v Káne Galilejskej, ktorá pokračuje ďalej na hlavných vchodových dverách. Na ľavej strane dverí je mozaika Krstu Nášho Pána Ježiša Krista a na pravej strane je znázornený Náš Pán Ježiš Kristus so zvitkom v ruke a vedľa sú svätí, ktorí študujú písma. Ľavé krídlo je rozšírené o ďalšie obrovské mozaiky v tvare polkupy. V každej je umiestnené celé presbytérium (ambón, oltár, kreslá pre kňaza a miništrantov). To znamená, že v každom takom výklenku je možné slúžiť svätú omšu. Vchádzame dnu. Vchody sú štyri. Dva hlavné veľké a dva menšie bočné. Hlavná kopula stojí na štyroch pilieroch, ktoré vytvárajú štvorec hlavnej lode. Kopula predstavuje nebo a základňa lode zem. Tu pod kupolou prebieha obeta svätých omší, ktoré sa spolu so spevmi a piesňami akoby

vznášajú k nebu. Okolo lode je umiestnených pätnásť kaplniek, ktoré svojimi nádhernými mozaikami predstavujú pätnásť ružencových tajomstiev. Vychádzame vonku a hore schodmi pokračujeme k hlavnej Bazilike Nepoškvrneného Počatia. Po strmom výstupe nás čaká prvá rovná plocha. Sme vlastne na streche Baziliky Ružencovej Panny Márie. Ďalej pokračujeme schodmi okolo strešnej kupoly Baziliky Ružencovej Panny Márie, na ktorej je osadená obrovská zlatá korunka, a vystupujeme na druhú rovnú plochu. Všetko je z betónu, mramoru a kameňa. Tu sa nachádza hlavná Bazilika Nepoškvrneného Počatia. Po bokoch vedľa nej sa nachádzajú dve samostatne stojace úzke vysoké presklené budovy. Ako keby to boli zvonice alebo strážne veže. Pod bazilikou je kostol s príľahlým názvom Krypta. Bol postavený ako prvý na mieste zjavenia a to priamo vyhlbením (preto ten názov – Krypta) do Massabielskej skaly. Tento kostol bol vysvätený už 20. mája 1866 počas omše celebrovanej biskupom a za účasti tisícov pútnikov, aj samotnej Bernadety. Hore schodmi vchádzame do Baziliky Nepoškvrneného Počatia, ktorá tvorí dominantu chrámového komplexu na Massabielskej skale a je umiestnená nad Kryptou.

Jej veža má 70 metrov a je postavená v neogotickom štýle. Bazilika pozostáva z hlavnej lode, ktorá je osvetlená devätnástimi vitrážami, ktoré zobrazujú históriu Nepoškvrneného Počatia. Interiér baziliky je bohato vyzdobený a má dvanásť oltárov. Na hlavnom oltári z bieleho mramoru sa vyníma socha Lurdskej Panny Márie. Zvonkohra baziliky každú hodinu od siedmej ráno do desiatej večer hrá refrén piesne Ave, Mária. Hneď za vchodom to už začína. Už na vstupnej chodbe. Celá stena je obložená obkladačkami z mramoru. Ale nie sú to obyčajné obkladačky. Na každej je zlatým, čiernym, modrým alebo červeným písmom, v rôznych jazykoch (francúzsky, španielsky, taliansky, nemecky,

anglicky, poľsky, rusky, dokonca aj znakové písmo/to neviem aká reč to bola - čínština, japončina, kórejščina, ...?/, a ďalšie jazyky, ktoré ani trochu nepoznám) napísané veľké ĎAKUJEM za rôzne problémy. Ale najviac za uzdravenie. Vchádzame ďalej do baziliky. Vo vnútri sú takisto všetky steny, každý stĺp, obložený ďakovnými obkladačkami. Úžasné. Hneď pri vstupe do baziliky na pravej strane je Kaplnka Svätej Anny. Vo vnútri baziliky je bočný oltár aj sklenená vitráž zasvätená Svätému Joachimovi, ktorý drží za ruku Pannu Máriu. Aké prepojenie s našim chrámom, s našou farnosťou. Náhoda? Určite nie. Veď všetko je Jeho dielo. Po osobnej modlitbe vychádzame z baziliky a presúvame sa o poschodie nižšie do kostola Krypta, kde z ľavej strany je Kaplnka Svätého Archanjela Gabriela. Tu máme svoju svätú omšu, ktorú sme obetovali za všetkých chorých. Po omši máme až do 19³⁰ osobné voľno. Tento čas využívame na nákupy suvenírov. Večer sa znovu schádzame pred bazilikou. Spájame okolité lavičky do tvaru obdĺžnika a modlíme sa svätý ruženec. Po modlitbe sa už presúvame k rieke Gave a zoraďujeme sa pri Massabielskej jaskyni do zástupu na sviečkový sprievod. Tesne pred 21⁰⁰ začína sviečkový sprievod. Na čele ide vysvietený kríž a za ním socha Lurdskej Panny Márie. Všetko to nesú študenti, všetci vyobliekaní v rovnošatách. Prechádzame dookola celého námestia. Modlíme sa svätý ruženec. Eucharistickým požehnaním o 22⁰⁵ končí náš duchovný program v Lurdách. Naberáme si vodu a 22⁴⁵ autobusom vyrážame k nášmu hlavnému cieľu našej farskej púte. Smer FATIMA.

18. 10. 2014 – deň piaty - sobota

O 01⁰⁵ prechádzame španielsku hranicu. 06⁰⁰ – 06⁴⁰ máme prvú prestávku po prebdenej noci v autobuse a pokračujeme v jazde. 09¹⁵ prichádzame do Portugalska. Tu už je časový posun o jednu hodinu dozadu. Od našich sprievodcov dostávame nové informácie o Fatime. Na hlavnom námestí je dominantná budova Baziliky Ružencovej Panny Márie, kde je pätnásť bočných oltárov, každý zasvätený jednému desiatku posvätného ruženca. V bazilike sú hroby Blahoslaveného Františka, Blahoslavenej Hyacinty a sestry Lucie. Na námestí je pôvodná Kaplnka zjavenia a pred ňou, presne na tom mieste, kde sa zjavila Panna Mária, kde bol predtým dub, je teraz mramorový stĺp a na ňom socha Panny Márie. Je tam aj betónový segment z Berlínskeho múru vážiaci 2600 kg. Na druhej strane námestia je Pastoračné

centrum Pavla VI. Údajne je to štvrtý najväčší kostol na svete. Pozerajúc s okna sledujem tunajšiu flóru. Sú tu samé skaly, také veľké kamene a nízke ihličnany podobné našej borovici. Všetko malého vzrastu. Maximálne do výšky piatich metrov. V údolí je to trošku iné. Je tu vidno aj plantáže viniča a olív a aj trávu podobnú tej našej. 10²⁵ máme takú dlhšiu poslednú zastávku pred príchodom do Fatimy. Využívame ju na kávu, obed, trošku sa poprechádzať a nachytať trošku bronzu z hrejivého portugalského slniečka. 11³⁵ pokračujeme v ceste. Telefónom sa dozvedáme, že u nás doma na Slovensku je zima a prší. My si užívame slnka a 27°C. V takejto príjemnej nálade sme začali spievať Mariánske piesne. 12⁴⁵ sa zrazu obloha zatmela a spustil sa drobný ale hustý dážď, ktorý trval iba tri minúty. 12⁵⁰ znovu svieti slnko. 13³⁵ sme asi 20 km pred Fatimou. Kraj tu veľmi pripomína Medžugorie. Červená hlina, skaly, malé kríky, zakrpatené borovice.

F A T I M A

13⁵⁵ – prichádzame do FATIMY. Ubehli sme 1034 km. Malé mestečko nás víta mokrými cestami, ale je teplo, jasno a svieti slnko. 14¹⁰ prichádzame pred hotel DOMUS PACIS (Dom pokoja) a vykladáme batožinu. Izby ešte neboli nachystané a tak nás hotelový personál presunul na prízemie, kde máme k dispozícii veľkú kongresovú sálu (podobná kinosále) a halu, ktorá je po obidvoch stranách lemovaná pohodlnými kreslami.

Tu sa zdržujeme a využívame čas na jedlo, kávu, rozhovor a pod. O 16⁰⁰ sa presúvame k recepcii a o 16²⁰ sme už všetci na izbách. Izby sú krásne, veľké. O 18⁰⁰ sa všetci stretávame vo vestibule. Ešte stále sa nám nechce veriť. Sme vo FATIME. Ešte aj teraz keď to píšem mám taký zvláštny pocit na tele. Dostali sme do ruky

Mapu Centra Fatimy v slovenskom jazyku. Náš hotel je hneď na okraji centra. Stačí iba prejsť cez cestu a začína centrum Fatimy. Otec Marek s Jankou nám v rýchlosti vysvetlili ako sa máme orientovať na mape, ktoré body sú pre nás orientačné aby, ak budeme sami, sme nezablúdili. Presúvame sa ku Kaplnke Vzkriesenia Ježiša kde o 19⁰⁰ máme svätú omšu. Kaplnka spolu s ostatnými kaplnkami sa nachádza pod námestím. Vchod do tohto komplexu je hneď oproti Pastoračnému centru Pavla VI. Schádzame dole obrovským, dlhým, širokým schodiskom do podzemia, pod námestie. Tu je obrovská chodba, kde na jednej strane sú toalety, umelé jazierka s fontánou a na druhej strane komplex kaplniek. Po nej máme voľný čas. Niektorí ho využívame na večeru, iní na nákupy a pod.. O 22¹⁵ sa znova schádzame a presúvame sa ku Kaplnke zjavenia, kde o 22³⁵ začína medzinárodný ruženec. Každý národ sa má pomodliť polovicu jedného desiatku. Slovákov a konkrétne našu farnosť prezentuje pani Helena Musáková.

K ambónu ich priviedol jeden francúzsky kňaz. Ten sa modlil Otčenáš, ktorý ... Po ňom prvú polovicu tretieho desiatku rehoľná sestrička z Francúzska a druhú polovicu desiatku naša Helenka. Bol to taký zvláštny pocit. Každý sa modlil vo svojom rodnom jazyku. Úplne iné jazyky, iná reč, ktorej by sme za normálnych okolností nerozumeli. A tu, pri Fatimskej Panne Márie, sme zjednotení v modlitbe svätého ruženca a nebol žiadny problém. Spomenul som si na začiatok Skutkov apoštolov, kde sa píše, že keď vystúpili svätí apoštolí pred ľud, každý ich počul rozprávať vo svojom rodnom jazyku (Sk 2, 8-12). Po ukončení modlitby posvätného ruženca nasleduje sviečkový sprievod so sochou Fatimskej Panny Márie. Prvý ide vysvietený kríž, za ním socha a tak my. Obchádzame celé námestie. Keď sa kríž so sochou vracia späť ku Kaplnke zjavenia, niektorí sa ešte nestihli ani

pohnúť a tak sa zapojiť do sviečkového sprievodu, toľko veľa je tu ľudí. Po záverečnej modlitbe a požehnaní sa vraciame späť na hotel. Prvý deň vo Fatime je za nami.

19. 10. 2014 – deň šiesty – druhý vo FATIME – nedeľa

Ráno si konečne nastavujem na hodinkách a mobile miestny čas, aby som nemusel prepočítavať a urobiť nejakú chybu. Je to celkom jednoduché. Veď stačí iba odpočítať jednu hodinu od nášho času. Ale čo keď ... A tak radšej prestavujem čas na miestne portugalské pomery. ⁷⁴⁵ sa presúvame ku kaplnke Svätých anjelov, kde o 8⁰⁰ máme svätú omšu. Je 8⁰⁰ a vonku je ešte stále tma. Po omši niektorí naši pútnici detailne fotia a premeriavajú lavice. Sedel som v nich iba chvíľu ale sú veľmi dobré. Také, ktoré majú vyváženosť medzi kľáčaním a sedením. To znamená, že keď sedíte nikoho neobmedzujete a môžete sedieť pekne rovno. Keď kľáčite tak zase netrpí vaše telo (mám na mysli výšku a šírku plochy, na ktorej kľáčite a na lavicu, ktorá je pred vami si s kľudom môžete vyložiť ruky a neobmedzujete toho, čo je pred vami a vaša chrbtica nie je ani vytočená ani ináč vykrútená). V niektorých kostoloch sú pekné lavice ale iba do tej chvíle, než si na ne sadnete prvýkrát. Potom zrazu zmeníte názor. Sedí sa v nich veľmi nepohodlne a o kľáčaní ani nehovorím. Tieto lavice v kaplnke Svätých anjelov do tejto kategórie rozhodne nepatria. Nechcem tým naznačiť, že v kostole sa máme usadiť ako v lóži v divadle, ale určitý štandard sa zachovať musí. Aby sme sa v božom chráme cítili dobre, je potrebné duchovné prepojiť s telesným. Ak je telo v pohode, tak ho vôbec nevnímame a môžeme sa o to viac sústrediť na to duchovné. Kto vie. Možno budeme mať v našom kostole aj lavice podľa vzoru s Fatimy. Ale to som už veľmi odbočil. Vrátim sa späť, späť do Fatimy. Po svätej omši dostávame od otca Mareka inštrukcie o programe dnešného dňa v miestnom čase a presúvame sa do nášho hotela na bohaté raňajky. Po nich sa presúvame ku Kaplnke zjavenia, kde o 10⁰⁰ začína medzinárodný ruženec. Slnko už tak svieti, že sedieť sa dá iba v tieni. Aj tu je veľmi horúco. Ešte dobre, že z času na čas prefúkne jemný vetriček. Pán Boh je dobrotivý. Myslí na všetko. Veľmi veľa ľudí je aj pri mieste, kde sa pália sviečky. Ľudia sa tam zdržujú počas modlitby svätého ruženca, po nej a dokonca aj počas hlavnej svätej omši, ale najviac ich bolo po nej. Skoro každý, kto mal nejaký problém, alebo chcel za niečo poďakovať tam šiel a zapálil sviečku. To sa dalo ešte v ranných hodinách.

Teraz okolo obeda je plameň z vosku už taký veľký, že priblížiť k nemu sa dá iba na dva a pol metra. A tak ľudia svoje sviečky iba hádžu priamo do ohňa s bezpečnej vzdialenosti. O 11⁰⁰ začína medzinárodná svätá omša. Je tu toľko ľudí ako maku. Portugalci, Španieli, Francúzi, Taliani, Poliaci, Česi, Nemci, Angličania, z Pakistanu a do konca aj z Indie a černosi vo svojich typických pestrofarebných krojoch z Afriky (vôbec neviem z akého štátu boli, ale chodili úplne bosí. Niektorí z nich mali na nohách niečo podobné ako u nás žabky, ale s úplne tenkou podrážkou). Niektorí odvážlivci sú aj na slnku, ale skoro všetci majú rozťahnuté slnečníky. Svätá omša bola v portugalskom, španielskom, francúzskom a talianskom jazyku. Bolo na nej veľmi veľa kňazov aj z iných národov. Spolu ich bolo 51 a z toho boli aj traja černosi a jeden (ak sa nemýlim) z Pakistanu.

Po omši máme osobné voľno na obed. Vraciame sa do hotela a prechádzame okolo obrovského parkoviska pre osobné automobily a ešte väčšieho pre autobusy. Obidva parkoviská sú plné. Najviac značiek je z Portugalska, potom zo Španielska, Francúzska a Talianska. Tí, ktorí sú z väčšej diaľky, prileteli lietadlom do Lisabonu, hlavné mesto Portugalska, a odtiaľ išli už

portugalskými autobusmi. Všade je plno ľudí a každý jeden altánok (zastrešený betónový stôl s betónovými lavicami) je obsadený. V ich blízkosti sú všade stojany s pitnou vodou a aj kávomaty. Po dobrom obede a oddychu na izbe sa presúvame späť ku Kaplnke zjavenia, kde o 14⁰⁰ začína Modlitba odprosenia. Po nej ideme k nášmu autobusu a presúvame sa na miesto, kde bývali Blahoslavení František a Hyacinta a sestra Lucia. Vzdušnou čiarou je to asi 1,5 kilometra. My to obchádzame a tak sme prešli asi 3 km. Je to úžasné ako sa z malej dediny, kde bol iba hlad a chudoba, stalo veľmi pekné turistické mestečko. Keďže prvé zjavenie bolo v roku 1917 a vtedy sa už automobily vyrábali, tak všetky cesty sú už tomu prispôsobené. Nie je tu problém ako keď sme mali v Lurdách. Akurát tu hore, kde sú zachované pôvodné domy a ulice zo starej Fatimy, ten problém je. Dva autobusy sa vedľa seba neprejdú. Iba za sebou. A tak aj ideme. Po jednej ceste hore a druhou cestou dole. Je tu aj obrovské záchytné parkovisko, ale na taký počet autobusov, aký je teraz kapacitne nestačí. A tak ostávajú vodiči v autobusoch, aby mohli uvoľniť výjazd iným autobusom, alebo zaparkovať, ak by sa našlo voľné parkovacie miesto. My už pešo prechádzame tieto miesta. Naše prvé zastavenie je pri múre, kde sa fotili spolu Lucia, František a Hyacinta. Fotka, ktorá obletela celý svet. Ten múr je zachovaný presne tak ako bol. Neďaleko múra je rodný dom Františka a Hyacinty. Všetko tu ostalo zachované, tak ako to bolo za ich života. Iba podlahy sa vymenili. Z pôvodnej hlinenej teraz kráčame po drevenej. Dom bol postavený v roku 1888.

Vchádza sa doň rovno z ulice. Predná časť domu je ovakovaná a obielená. Ostatné časti domu sú iba z kameňa, bez povrchovej úpravy. Vchádzame do domu. Nie je tu žiadna chodba. Hneď je jedna veľká izba celá obložená dobovými fotografiami z ich života a života ich blízkych. Za ňou je malá izba (možno spálňa rodičov).

Oproti tej veľkej izby je chodba, ktorá slúži ako kuchyňa. Za ňou je pivnica vyhlbená do zeme. Schádzame do nej dole asi ôsmimi schodmi. Tu je pôvodná hlinená podlaha. Aj keď je vonku už poriadne horúco, tu je príjemná teplota. Rovnaká po celý rok. Na chodbe pod drevenými schodmi, ktoré vedú na povalu je otvorené ohnisko, kde sa pripravovali všetky teplé jedlá. Pri schodoch je úplne malá izbička, kde sa vmestili iba dve postele a úzky pás medzi nimi (pravdepodobne izba Františka a Hyacinty). S chodby vychádzame na dvor. Ten je múrom rozdelený na dve časti. Ako keby jedna časť prináležala domu na súkromie (predpokladám, že tu mali svoje miesto aj ich ovce) a druhá je upravená na návštevy. V tej druhej je aj z kameňov postavená ako keby studňa, ale bez vody. Táto miestnosť slúži na zachytávanie a uloženie dažďovej vody. Celá strecha je tak spádovaná, aby dažďová voda zo strechy stekala do tejto studne. Vraciame sa späť na ulicu. Všade kde sa len dá sa predávajú suveníry. Ceny oproti centru sú tu až o polovicu lacnejšie. Prechádzame na druhú stranu ulice, kde je dom Lucie. Štyri schody delia dom od cesty. Postavený bol v roku 1885. Vchádzame dnu. Vnútorňá časť je obdobne členená a zariadená ako v dome Františka a Hyacinty. Akurát tento dom má za domom ešte aj hospodársku prístavbu kde sú chlievy, maštaľ a úzka miestnosť s pecou. Ideme dole kopcom po kamennom chodníku a mramorové dosky nás v portugalskom jazyku informujú, že naše kroky smerujú k druhému zjaveniu anjela, ktorý sa deťom zjavil pri studni, ktorá patrila rodičom sestry Lucie. Prvý nápis nám hovorí: „Modlíme sa za vaše studne. Keď sa vrátite domov, bude tam – Blahoslavená Hyacinta)“. O niekoľko metrov na druhej strane je ďalšia mramorová doska a na nej stojí: „Bežala som naspäť k studni a tam boli dvaja na kolenách (asi František a Hyacinta) a modlili sa – sestra Lucia“. Na tretej mramorovej doske je nápis: „Vidíš? Nemali by sme sa ničoho báť! Naša Pani nám vždy pomáha. Je to tak, priatelia – Blahoslavená Hyacinta“. Štvrtá doska oznamuje: „Jedného dňa sme si zdriemli pri studni mojich rodičov. Hyacinta sedela na doskách, ktoré zakrývali studňu ..... Po nejakej dobe, Hyacinta na nás zavolala: Videli ste Svätého otca? - Nie. - Ja neviem, ako to bolo. Videla som Svätého Otca vo veľmi veľkom dome, pri stole s rukami na tvári a plakal. Pred domom vonku bolo veľa ľudí a ..... - Kamene, ostatné prosili ho škodcu, a povedal mu veľa zlých slov. Chudák malý Svätý otec! Musíme sa veľa modliť za neho – sestra Lucia“ Piaty nápis je už priamo na doske pod nohami Svätého anjela: „Musíte neustále prinášať k Najvyššiemu veľa

modlitieb a obetí! - Anjel na studni“. Niektorým slovám nerozumiem, ale tak mi tieto slová preložil internetový prekladač www.translate.google.sk. Slovosled som trochu upravil nášmu. A tak sme všetci došli až k studni kde sa nachádza socha stojacieho anjela a troch malých kľačiacich detí otočených tvárou k anjelovi, ktorý má pravú ruku zdvihnutú hore ako keby žehnal. Prvé a tretie zjavenie anjela boli na pastviskách.

Po tichej modlitbe a spoločnej fotke sa vraciame k autobusu. Presúvame sa na ďalšie miesto, Valinhos, kde sa zjavila Panna Mária deťom 19. 08. 1917. 13. 08. 1917 neboli v Cova de Iria, lebo boli vo väzení. Tu všetko ostalo tak ako bolo pred sto rokmi. Akurát vybudovali prístupovú cestu, parkovisko, toalety a kamenné chodníky ku soche Panny Márie a k miestu, kde anjel podával deťom Eucharistiu. Ostatné cesty, stromy sady, oplotenie ostalo zachované. A tak si naživo môžeme predstaviť ako tri deti tade hnali svoje ovečky na pašu. Socha Panny Márie je na mramorovom podstavci v malom altánku, kde na streche pod každým stĺpom sedí holub. Na priečelí je znak Nepoškvrneného srdca. Altánok je vyrobený presne iba pre sochu Panny Márie so štvorcovou základňou. Všetko – altánok aj socha Panny Márie – je vyrobené z bieleho mramoru. Vedľa altánku je tabuľa, na ktorej je text v troch jazykoch: „Valinhos, Miesto modlitby. Tu sa zjavila Panna Mária 19. augusta 1917 a povedala deťom: " Modlite sa, veľa sa modlite a prinášajte obety za hriešnikov". Pokračujeme miernym stúpaním hore kamenným chodníkom až prichádzame na vrch kopca, kde anjel podával deťom telo a krv nášho Pána Ježiša Krista. Sú tam z bieleho mramoru aj štyri sochy, ktorý tento výjav zachytávajú. Nám chrbtom je Svätý anjel, ktorý

podáva deťom Eucharistiou a tri kľačiace deti, František, Lucia a Hyacinta, s rukami zloženými k modlitbe v úplnej pokore a odovzdanosti. Tu sme mali trošku dlhšie zastavenie. Dali sme si aj spoločnú modlitbu a dokonca k nám prišla aj komunita Poliakov so svojim kňazom, ktorí bývajú v Mníchove v Nemecku. Ešte jedno spoločné foto a schádzame dole, naspäť k autobusu.

Vraciame sa naspäť do hotela. Prechádzame kruhovým objazdom kde v strede je súsošie troch malých detí. Blahoslavených Hyacinty a Františka a za nimi kráča sestra Lucia. Pri nich sú aj dve ovečky. Na druhom námestí je súsošie odchádzajúcej rodiny (matka opretá o palicu kľačí, za ňou stojí muž, ktorý má na pleciach malého chlapca a za ruku drží dcéru s košíkom v pravej ruke a za nimi ide ich syn s batožinou na hlave - nepoznám význam súsošia – vojna, hlad, práca?). 18³⁰ prichádzame na hotel, kde dostávame ponuku, že o 19³⁰ môžeme mať večer *inclusive* za 12,-€ na osobu. Ponuka je to lákavá, ale zase na druhej strane večer o 19³⁰ sa najesť do prasknutia!? Ponuku prijalo tak asi 50% pútnikov. Po nej máme do 24⁰⁰ spoločné posedenie v kongresovej sále, kde sme sobotu čakali na ubytovanie. O polnoci sa rozchádzame do izieb. Čaká nás tretí a zároveň aj posledný deň vo Fatime.

20. 10. 2014 – deň siedmy – tretí a posledný vo FATIME – pondelok

Dnes máme oproti včerašiemu dňu taký pohodový, oddychový deň. O 9⁰⁰ máme raňajky a po nich do 11⁰⁰ voľno. Využili sme ho na malú prechádzku nákupným centrom Fatimy, aby sme sa trochu zoznámili keď pôjdeme nakupovať suveníry. O 11⁰⁰ nakladáme všetku našu batožinu do autobusu. Museli sme uvoľniť izby, lebo za chvíľu mali prísť už iní hoteloví hostia. Služby hotela, t.j. reštaurácie, toalety, zapožičanie stoličiek, WIFI, spoločné priestory môžeme využívať aj naďalej až do nášho odchodu z Fatimy. To som zabudol napísať, že v hoteli boli také skladacie rybárske stoličky a vždy keď sme išli von na námestie, či už na modlitbu svätého ruženca, alebo na svätú omšu, brali sme ich so sebou. Nikto ich nekontroloval, koľko som vzal, či som ich vrátil. Bola to pekná služba tohto hotela. O 11³⁰ prichádzame do seminára, ktorý je na druhej strane námestia oproti Kaplnke zjavenia. Tu otec Marek vyzdvihol kameň z Kaplnky zjavenia pre náš nový kostol aj s dokladom o pravosti tohto kameňa.

Hneď vedľa je múzeum a tak len prechádzame s dverí do dverí. Je tam uložená koruna Fatimskej Panny Márie, do ktorej vložil Svätý otec Ján Pavol II guľku, ktorou 13. mája 1981 bol na neho spáchaný atentát. Teda chceli sme. Pondelok je múzeum zatvorené. A tak sa nám voľný čas predlžuje. Voľno máme do 16⁰⁰ kedy máme svätú omšu v Kaplnke Vzkriesenia Ježiša. Tam kde aj sobotu keď sme prišli do Fatimy. Využívame čas na prehliadku a nákup suvenírov. Kupujeme aj sviečky a vraciame sa späť na námestie k miestu kde sa pália sviečky, aby sme poďakovali a poprosili. Máme za čo. Robím si ešte zábery so 14-ich zastavení krížovej cesty, ktoré sa nachádzajú v prístupovej kolonáde k Bazilike Ružencovej Panny Márie. Tá je kvôli rekonštrukcii

úplne zatvorená. Prístup je iba k hrobom Blahoslaveným Františkovi a Hyacinte a sestre Lucii. Pri prechádzke mestom zachytávame slovenský jazyk. Prišli naši Slováci. Z farnosti z Predmiera v blízkosti Žiliny. Prileteli lietadlom do Lisabonu. Dnes sú tu prvý deň. My odchádzame a druhí prichádzajú. Pred 16⁰⁰ sa schádzame pred kaplnkou. Po svätej omši ešte máme čas znovu na nákupy, večernú prehliadku Fatimy a ideme si ešte posediť do vestibulu hotela. V celom hoteli sú po stenách umiestnené fotografie, ktoré zachytávajú postupný vývin Fatimy. Ako sa z nehostinného pastviska Cova de Iria stáva jedno z najväčších pútnických miest na svete.

Tu stretávame Čechov, ktorí sa prišli ubytovať namiesto nás. Z reči do reči. Oni sú z južných Čiech. Tu vo Fatime sú už štvrtý krát, ale iba letecky. Vraj by takú dlhú cestu autobusom nezvládli. Obdivujú nás, že sme sa na takú cestu podujali, ale keď im hovoríme o jednotlivých zastaveniach našej púte, pochopili, že iný presun ako autobusom ani neprichádza v úvahu. Keď sme spomenuli odkiaľ sme, poznali to. Vraj k nám chodili ešte za totality. Širava, Domaša, Slovenka – to všetko poznali. Lúčime sa s nimi a ideme naspäť do centra Fatimy. So sebou beriem už aj skladacie stoličky. Posledná prechádzka nákupným

centrom Fatimy a o 21³⁰ prichádzame naspäť ku Kaplnke zjavenia kde začíname modlitbou svätého ruženca a po nej pokračujeme sviečkovým sprievodom. Na jednom desiatku zastupujú Slovensko naša Dominika Čechová a druhú polovicu desiatku sa modlí jeden mladík z farnosti Predmier. Otec Marek sedí rovno pod sochou Panny Márie, na mieste, ktoré je vyhradené iba kňazom. Sviečkovým sprievodom končí naša púť vo Fatime. O 22³⁰ prichádzame k autobusu. Vraciame stoličky do hotela, rozprávame si dojmy z púte a pomaly nastupujeme. 23³⁰ vyrážame z Fatimy. S Bohom Fatima, alebo radšej Do videnia! Je to v Tvojich rukách Pane, či nás tu ešte chceš vidieť. Smer Monsterrat, Barcelóna, Katalánsko, Španielsko.

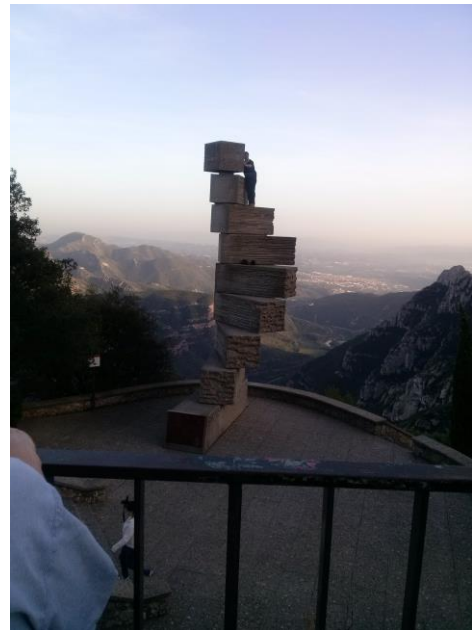
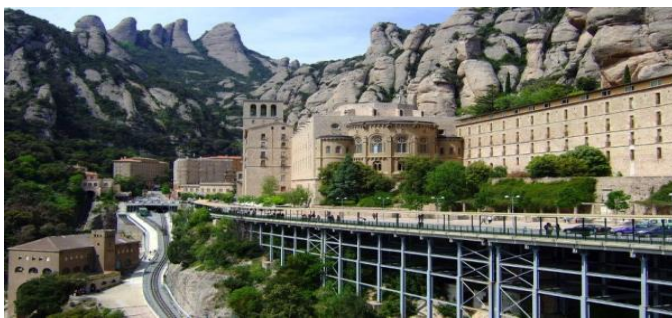
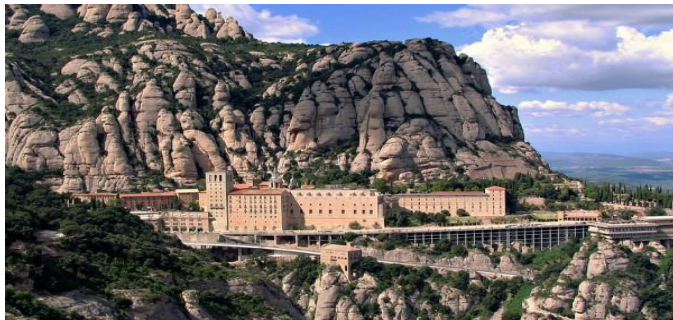
21. 10. 2014 – deň ôsmy – utorok

03⁵⁰ prechádzame hranice so Španielskom – už sme znova v našom časovom pásme. 04²⁰ máme prvú krátku prestávku. O 04⁵⁰ pokračujeme v ceste. O 08³⁰ sme už asi jednu hodinu v zápche na diaľnici okolo Madridu. Hýbeme sa iba krokom. Pár metrov a zasa stojíme. Cesta sa rozširuje z dvoch na štyri pruhy a na jednom úseku je cesta zúžená iba na jeden pruh. Možno preto sú tie kolóny také veľké. Ešte raz pripomínam je 8³⁰ a v Madride začína svať. Doteraz tu bola totálna tma. Tu sa ešte nepracuje. Všetky stroje stoja odstavené na ceste. Konečne po 1 hodine a 20 minútach opúšťame zápchu a ideme už plynule. Mesto Madrid je ešte stále vo výstavbe. Po jednej i druhej strane diaľnice sú samé stavebné žeriavy a stavajú celé sídliska. Už cestujeme viac ako dve hodiny a ešte stále sme v Madride. 09⁴⁰ – máme hodinovú prestávku na benzínovej pumpe. Ranná toaleta a po nej raňajky, káva, polievka a o 10⁴⁵ pokračujeme v ceste. O 11⁰⁰ opúšťame Madrid. Ak odpočítam prestávku, tak cesta cez Madrid nám trvala 2 hodiny a 25 minút. A to sme išli po diaľnici okolo mesta, nie cez mesto. Stále ideme krížom cez vnútrozemie, cesta stále stúpa a mení sa celá príroda. Pripomína trochu bývalú Juhosláviu, trochu americké kaňony v štáte Utah v USA. Skaly sú biele, žlté alebo červené. Stromy sú tu iba podobné našim boroviciam, ale narastajú maximálne do výšky 5 metrov. Z diaľky vyzerajú všetky ako bonsaje, pekne upravené. Vo vyšších polohách sú iba malé kry a rastú veľmi na riedko. Ináč sama skala. Čo som nikde nevidel sú rieky. Ani v Portugalsku a ani v Španielsku. Žiadna voda. Nič. Sucho. Obyčajnú vodu kúpite iba v obchodoch. Minerálne vody tu vôbec nemajú. 14⁴⁰ prestávka.

Vonku je poriadne horúco. Ešteže pofukuje vetrík a ochladzuje nás. 15²⁰ pokračujeme v ceste. 15⁴⁰ konečne prvá rieka. Je síce menšia ako naša Topľa, ale konečne voda. Sme približne 150 km pred Barcelonou. Kraj cesty lemujú vinice, pomarančovníky, mandarínkovníky, kukurica. Tu už je obrobený každý kúsok zeme. 19⁰⁰ prichádzame na záchytné parkovisko do Monsterratu. Za sebou máme 1152 km.

MONSTERRAT

Vykladáme a prekladáme batožinu do hotelového auta. Autobus ostáva tu dole na parkovisku. My si robíme foto prírody (také zvláštne zaoblené veľké skaly – trochu pripomínajú naše Súľovské skaly, trochu české Adršpašské skaly v blízkosti mesta Trutnov – zdroj www.google.sk – obrázky). Je tam aj pomník, ktorý nám v katalánskom jazyku oznamuje, citujem: „Nezabudnite na príklad a obeť Panny z Monsterratu v rokoch občianskej vojny 1936 – 1939“. Je tu aj iný pomník. Taký novodobý, ktorý je postavený na veľké pokušenie.

Je postavený z betónových kvádrov 1 x 1 x 2 metre, ktoré sú postavené vždy vodorovne ale v rôznych vodorovných uhloch ako keby v tvare špirály a tak poskytuje možnosť vystúpiť až na vrch ako po veľkých schodoch. Na vrchu ste vo výške 9 metrov nad úrovňou základne pomníku a pod vami je miesto ničoho. Obrovská hlboká priepasť. Možno aj viac ako 500 metrov. Je odtiaľ nádherný výhľad ale tá hĺbka. Opúšťame miesto pokušenia a pešo sa presúvame k hotelu. Prechádzame okolo komplexu,

ktorý ako keby vyrástol rovno zo skaly. Na druhej strane sú budovy postavené všetky z kameňa a pripomína to architektúru konca 19-ého a začiatku 20-ého storočia. Pred nami sa odкрýva komplex ďalších budov hore na kopci kde je asi 70 stupňové stúpanie. Prístup je možný iba zubačkovou lanovkou. My pokračujeme ďalej hore po ceste a cesta sa teraz zatáča doprava o 180 stupňov. Je tu socha, taká zvláštna, kde pod sochou sa v katalánskom jazyku píše: „Toto je Opát Oliba, zakladateľ kláštora v Monsterrate“. Socha je postavená v takom malom parku, ktorý je plný skalničiek a horských malých potôčikov. Po pravej aj ľavej strane sú hotely. Po ľavej strane je ešte aj široké schodište, ktoré jednou stranou lemuje parčík a druhou hotel. Dole pod sochou sú tlačidlové kohútiky, z ktorých si môžete nabráť vodu. Pokračujeme stále hore kopcom k hotelu. Hotel je hneď blízko pri kláštore a jednou časťou sa opiera o skalu. V priestoroch reštaurácie je súčasťou interiéru. Ubytovanie máme na rôznych poschodiach. Sprcha, večera a odpočinok. Izby sú tu veľmi pekné a útulné.

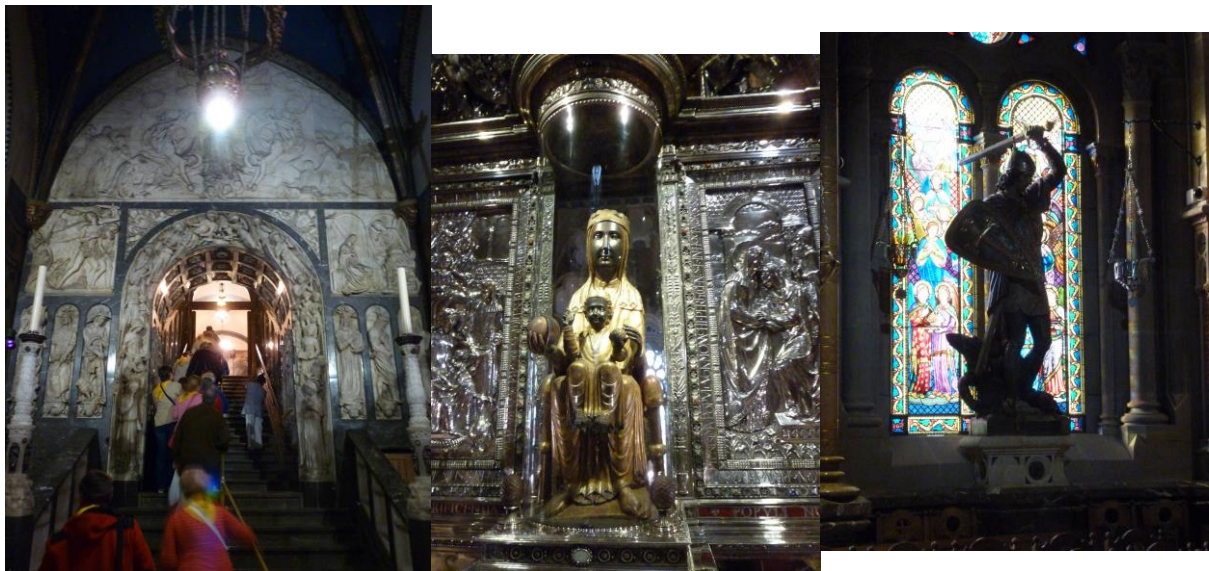
22. 10. 2014 – deň deviaty – streda

Ráno o 8⁰⁰ máme raňajky. Po raňajkách sa o 9⁰⁰ presúvame do Baziliky Panny Márie La Moreneta - Čierna Panna. Pred bazilikou je malé kamenné námestie. Za ním je vstup do komplexu kláštora.

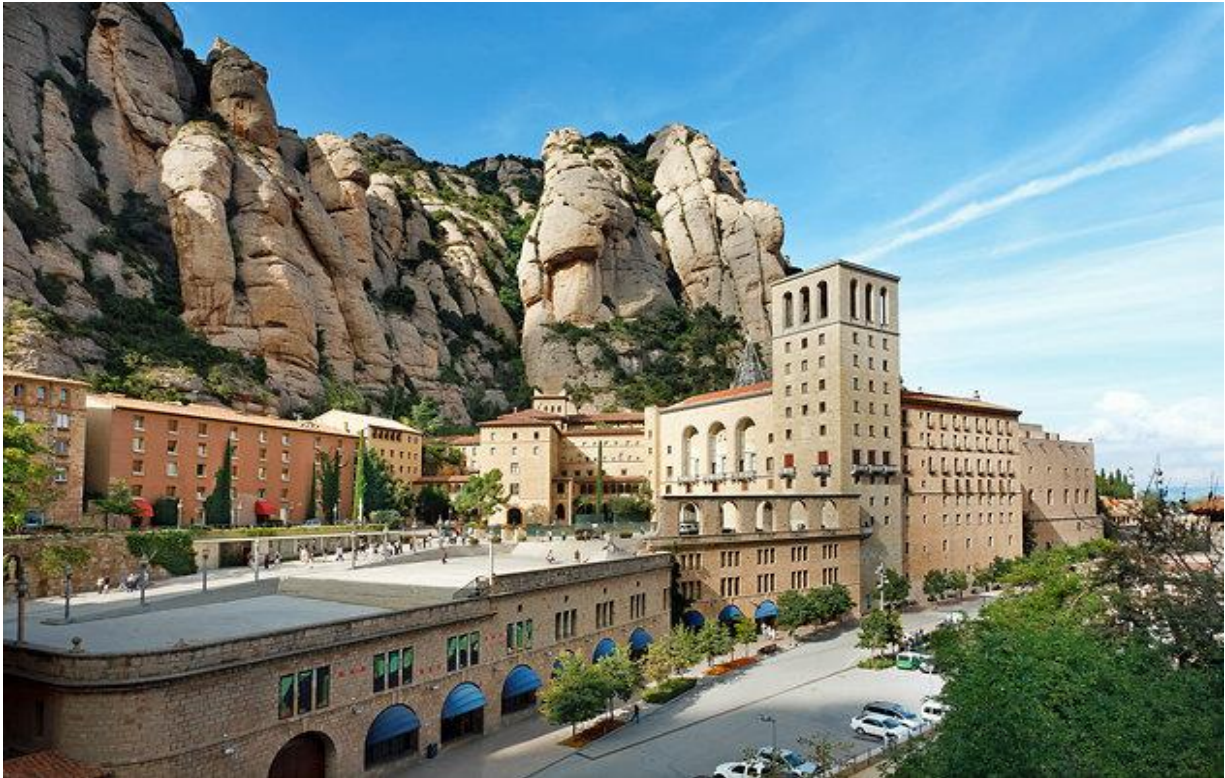
Kláštor bol postavený v roku 1025 v tvare obvodu obdĺžnika. Obrovskou bránou vchádzame dnu a dostávame sa na kláštorné námestie, kde je úžasná mozaika a v strede je kruh, niečo podobné ako zverokruh. Zo stredu vychádzajú štyri plamene ako keby ukazovali sever, juh, východ, západ. Plamene rozdelili kruh na štyri rovnaké časti, v ktorých sú obrazce rôznych morských

živočíchov. Vstupujeme do baziliky. Je tam toho toľko na obdivovanie, že rad smerom dopredu sa posúva veľmi pomaly. Prechádzame okolo sochy Svätého Petra z čierneho mramoru. Tu pri soche sa píše, že kto sa dotkne sochy Svätého Petra a s úprimným srdcom bude o niečo prosiť, tak sa mu to splní. Pokračujeme ďalej hore schodmi. Úžasné. Všetko je tu postavené z bieleho alebo čierneho mramoru. Schody, sochy, reliéfy, stĺpy, ... Vitráže sú nádherné. Plné pestrých farieb, vypracované do posledného detailu. Prechádzame vrchom cez hlavný oltár, kde sa môžeme dotknúť skla za ktorým je socha Panny Márie La Moreneta. História hovorí, že v 8. storočí sa začala expanzia Maurov do Európy. Začalo sa to postupným dobývaním dnešného Pyrenejského polostrova. Pravdepodobne v 9. storočí veriaci zo strachu pred zničením ukryli sochu Pannu Máriu do jaskyne. Potom neskôr, až niekedy v 12. storočí objavili traja malí pastierikovia jaskyňu, v ktorej našli ukrytú sochu Panny Márie. Drevo, z ktorého sochu vytvorili úplne sčernelo. Nikto nevie, či to bolo vplyvom času, alebo vplyvom prostredia, v ktorom bola socha uložená. Odvtedy dostala aj druhé meno - La Moreneta - Čierna Panna. Aká zhoda náhod. Traja pastierikovia (títo boli všetci chlapci) v Monsterrate, traja pastierikovia vo Fatime a všade je pri nich Panna Mária.

Výjav tohto nálezu je znázornený na obrovskom obraze na ľavej strane hlavného oltára. Prichádzame do Kaplnky Svätého Archanjela Michala, ktorá je rovno z druhej strany hlavného oltára, rovno pod sochou Panny Márie La Moreneta, kde budeme mať svätú omšu. Z dôvodu obhliadky sa nám začiatok svätej omše presunul z 09³⁰ na 10⁰⁰. Omša je rýchla lebo o 11⁰⁰ je

kaplnka už obsadená inou skupinou. Zatiaľ všetko stíhame. Máme ešte 20 minút času na presun do hotela a o 11⁰⁰ už nakladáme batožinu do auta. Odovzdávame kľúče, posledné foto pred bazilikou a pešo sa presúvame dole k autobusu. Ešte nákup suvenírov a nastupujeme do autobusu. Na prehliadku

Monsterratu by sme potrebovali niekoľko dní. My sme to stihli za necelé 2 hodiny. 12⁰⁵ odchádzame do Barcelony. Čaká nás dobrá polhodina dole kopcom cez samé zákruty. Prirovnal by som ich to k takému Branisku zo spišskej strany, ale oveľa, oveľa väčšiemu. 12⁴⁰ vchádzame do Barcelony.

BARCELONA

Všade na balkónoch bytových domov visia katalánske vlajky. Žltočervené pruhy s modrým trojuholníkom, ako na českej vlajke, ktorý má v strede bielu päť cípu hviezdu. 13³⁰ vystupujeme pred chrámom Sagrada Family (Svätej rodiny). Obchádzame chrám dookola. Je tu čulý stavebný ruch. Obrovské vysoké žeriavy a robotníci pokračujú v stavbe bočných veží. Celý chrám je postavený z prírodného pieskovcového kameňa bez povrchovej úpravy. Je tak iný, že to slovami len veľmi ťažko opíšem. Všade je veľa sôch, každý jeden detail nás na niečo upozorňuje a každý jeden detail hovorí z Písma svätého. Stojíme pred chrámom a ako

keby sme stáli pred otvorenou Bibliou. Nečítame z nej. Tu sú slová úplne zbytočné. Na čelnej strane sú výjavy z Ježišovho narodenia – zvestovanie, návšteva Alžbety, narodenie, obetovanie

a nájdenie v chráme. Dominantou je korunovanie Panny Márie. Ďalej smerom hore sú tri veľké písmená JHS, nad nimi na korune stojí biely pelikán s dvoma mláďatami, ktorý má pred sebou červené vajce. Nad pelikánom je zelený strom života, na ktorom hniezda nebeské vtáky a na vrchole tohto stromu je červený kríž, na ktorom stojí s roztriahnutými krídlami biela holubica predstavujúca Ducha Svätého. Janka Jenčová odišla kúpiť lístky (vstup dnu do chrámu na osobu stojí 15,-€) a potom ideme dnu. Teda chceli sme, alebo sme si mysleli, že pôjdeme dnu. Lístky pre skupiny sú už na dnešný deň vypredané. Je tu ešte možnosť ísť individuálne a tak obchádzame chrám zase dookola, lebo pokladňa a individuálny vstup je z druhej strany. Prechádzame skoro okolo kilometrového radu ľudí, ktorý čaká na vstup do chrámu. Na druhej strane sú zasa všetky výjavy z Ježišovho umučenia. Pozeráme a prechádzame celú krížovú cestu až po zmŕtvychvstanie, kde sú aj slová z bronzu SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS, ... Sochy sú v takom modernejšom štýle. Dominujú tu

ostrejšie hrany, ktoré zvýrazňujú niektoré časti tela, ako keby nás upozorňovali – toto si všimni, toto je dôležité. Vedľa týchto výjavov sú sochy apoštolov a vedľa nich ich mená v katalánskom jazyku.

Aj tu sa ešte stále pracuje. Veľká časť chrámu je obostavaná lešením a zakrytá ochrannou sieťkou, ako keby nám ešte nechcela ukázať všetky svoje krásy. Na tejto strane nie je problém kúpiť lístky, ale kým by sme vystáli tento rad, bol by prinajmenšom ďalší deň. Vstup do chrámu je obmedzený na počet turistov. Ak jeden vyjde von až vtedy môže vojsť ďalší. Tento chrám sa stavia už 132 rokov iba z milodarov. Chrám sa oficiálne volá Chrám zmierenia zasvätený Svätej rodine. V Barcelone ho nazývajú kostolom chudobných. Trochu z histórie. V roku 1881 Asociácia nasledovníkov sv. Jozefa kúpila pozemky na stavbu Katedrály Svätej rodiny. Chrám mal byť postavený výhradne z milodarov a nadácii. Preto má prívlastok „Kostol chudobných“. Mal to byť chrám, aký nie je nikde na svete. Túto úlohu zverili skúsenému architektovi. Ten zo strachu, žeby nesplnil očakávania, poveril svojho asistenta vypracovaním tohto výnimočného projektu. Mladý, 31-ročný, Antonio Gaudi prijal túto výzvu a začal pracovať. Vypracoval štúdie a po ich schválení začal

s výstavbou. Skoro všetky výkresy, všetky detaily nosil iba v hlave. Aby stavba chrámu rýchlejšie napredovala, v roku 1914 sa presťahoval do chrámu a tam aj býval. Všetko riadil, dával pokyny robotníkom až ... Na svoj výzor nikdy nedbal. Kto ho nepoznal, povedal by že je to bezdomovec. Jediné čo si z oblečenia vážil, bol jeho klobúk. Pochádzal z remeselníckej rodiny. Nikdy sa za to nehanbil a stále hovoril, že jeho miesto je medzi chudobnými. Ako žil, tak aj zomrel. Veľmi skromne, často hladný, ale vždy oddaný Bohu. Až prišiel jún 1926. Keď prechádzal zamyslený cez cestu, zachytila ho električka. Gaudí upadol do bezvedomia. Nikto ho nechcel odvieť do nemocnice, lebo si mysleli, že je to bezdomovec a zašpinil by im auto. Nakoniec sa ho ujali okoloidúci a po piatich dňoch v nemocnici zomrel. Svojím nasledovníkom nezanechal žiadne výkresy, iba zopár skíc a modelov. Ale aj tieto boli počas občianskej vojny v roku 1936 zničené Frankovými jednotkami. Iba vďaka Gaudího neskoršiemu spolupracovníkovi, architektovi Francescovi Quanta, ktorý makety zreštauroval, sa môže sčasti pokračovať v Gaudího víziách.

Každý rok navštívi tento chrám 3 milióny turistov. Magistrát mesta chcel dokončenie chrámu finančne podporiť, aby na olympijské hry, ktoré boli v Barcelone v roku 1992 bol už dokončený. Stanovisko magistrátu bolo odmietnuté. Tento chrám má byť postavený výlučne z milodarov a tak to aj ostane. Chrám by chceli dokončiť a dať mu finálnu podobu v roku 2026 na sté výročie smrti Antonia Gaudího. V Katolíckych novinách číslo 51/52 sú dve strany (24 a 25) venované tomuto výnimočnému chrámu. Odporúčam si pozrieť www.Google.sk - sagrada familia - obrázky, potom www.youtube.com – videa sagrada familia a ešte

aj <http://visit.sagradafamilia.cat/>. Keďže sme sa nedostali dnu, pozerám si často tieto stránky a velebím Boha. Úžasné. Ak si budete tieto stránky pozeráť, verím že mi dáte za pravdu. Je tam veľa farieb, veľa živých teplých farieb. Všetko dýcha, ako keby všetko žilo. Piliere vo vnútri kostola sú ako keby stromy z raja a tak to tam aj vyzerá. Aj keď iba cez video, cítil som prítomnosť Boha na každom mieste. Úžasné. Okrem chrámu ma zaujala aj požičovňa bicyklov. Je ich tam dosť. Každá má vo svojej farbe aj bicykle a parkovisko. Neviem ako to funguje ale všimol som si, že veľa ľudí takýto presun mestom využíva. Nákladným autom (niečo podobné ako naša Avia) zberali a privádzali bicykle späť na počiatočnú stanicu.

Zaujal ma aj výletný dvojposchodový autobus bez strechy. Zakúpili ste si lístok, nastúpili, usadili sa, nasadili si slúchadlá a zvolili jazyk turistického sprievodcu a mohli ste sa vydať na cestu cez Barcelonu a obdivovať jej históriu a súčasnosť. Na výber bolo 12 jazykov, ale ani jeden slovanský. Je tam dokonca aj WiFi. Ale vrátim sa späť. Po neúspešnej návšteve vnútorných priestorov chrámu meníme program. Po nových pokynoch ideme o 16¹⁰ do metra a presúvame sa na obrovský komplex FC Barcelony Nou Camp. Tu máme voľný program až do 19⁰⁰. Každý ho môže využiť po svojom. Jedna časť ide na návštevu futbalového štadióna, druhá na nákupy suvenírov FC Barcelony a my ostatní na jedlo, modlitbu, prehliadku komplexu a aj tejto časti mesta. Vrátim sa ešte k nášmu autobusu. 13³⁰ nás vyložili pred chrámom a až o 15⁰⁰ sa im podarilo zaparkovať. V takom veľkom meste vôbec nie je ľahké zaparkovať a ešte k tomu s autobusom. Keďže majú povinnú 9-hodinovú prestávku, skôr ako o polnoci z Barcelóny vyraziť nemôžeme. Takže máme času a času. Vrátim sa späť na Nou Camp. Je to obrovský komplex. Hneď pri vstupe je informačná tabuľa celého komplexu, aby ste sa vedeli orientovať. Označuje miesta, kde môžete vstúpiť pešo, kde autom alebo autobusom na obrovské záchytné parkoviská. Je tu aj vedenie klubu, kde sa môžete aj zaregistrovať ako člen veľkej rodiny

fanúšikov FC Barcelona a získate veľa výhod. Samozrejme, že nie zadarmo. Je tu aj futbalové ihrisko na cvičenie, pokladne, komplex reštaurácii a obchod so suvenírmi FC Barcelona. Obchod, v ktorom som bol aj ja, je na troch podlažiach (jedno pod zemou, druhé zároveň s terénom a tretie na podlaží). Jedno podlažie by som rozlohou prirovnal k polovici Tesca vo Vranove nad Topľou. Išli sme sa aj prejsť a všimam si tunajšiu flóru.

Tráva je tu nádherne zelená a voľne tu rastú zelené rastliny, ktoré my pestujeme iba ako izbové, ale skoro v gigantických rozmeroch. Palmy, rôzne ozdobné ihličnany, kaktusy, fikusy, ... Ostatné ani neviem pomenovať a ani neviem kde by som ich zaradil. Niektoré u nás vidím v skalničkách. Vraciame sa späť na Nou Camp pomaly sa celá skupina dáva dokopy a už potme sa presúvame k metru. Vystupujeme na Námestí Krištofa Kolumbusa. Jeho socha je postavená na obrovskom 60 metrov vysokom stĺpe ako ukazuje smerom na Ameriku. Základňa tohto stĺpu je kruhová a ukazuje postupne na jednotlivé výjavy zo života Krištofa Kolumbusa. Všetko to strážia obrovské levy ležiace dookola stĺpu. Robíme si spoločné foto a presúvame sa k moru. Po veľkom drevenom móle prichádzame do obrovského nákupného centra. Tu máme voľný program do 22⁰⁰. Okrem krásnych obchodoch sledujem aj nočné more a užasnú hru farieb na jeho vlnách. Trošku ďalej od nás kotví nádherná obrovská výletná loď. Doteraz som nevidel nikde deti. A teraz tu na námestí večer okolo deviatej ako keby sa s nimi vrece utrhlo. Plno detí, plno mladých rodín vyšli do ulíc večernej Barcelony. Teraz začína Barcelona žiť. Neviem kedy idú späť, alebo kedy vlastne idú do školy, ale u nás by už boli dávno v posteli (teda aspoň si to myslím). Metrom sa presúvame na Námestie Catalúnia. Sú tu dve obrovské fontány vedľa seba a za nimi je nádherne vydláždený stred námestia. Na druhej strane sú ďalšie dve fontány. Námestie je dookola

lemované stromami, pod ktorými sa dá pekne v chládku posediť a voda z fontány príjemne osviežuje horúci vzduch. Voľný čas využívame väčšinou sedením na lavičke a modlitbu. Je 23¹⁵ a Barcelona stále žije. Ako keby tu neexistoval večerný čas. Všetky obchody so suvenírmi a reštaurácie sú ešte stále otvorené. O 23⁴⁵ sa metrom presúvame späť k chrámu svätej rodiny. O polnoci prichádzame k autobusu a dozvedáme sa nemilú vec, ale zase na druhej strane aj dobrú. Kým bol autobus odstavený, tak sme v ňom mali zlodeja. To bola tá zlá správa. Rozbil zámok a keď sa mu aj tak nepodarilo autobus otvoriť, tak rozbil okno a vošiel do autobusu. Už si nachystal všetky tašky k predným dverám, že ich vyhodí vonku, keď ho chytili naši šoféri autobusu. To bola tá dobrá správa. Celý čas strážili autobus. Vzdialili sa ani nie na dvadsať minút do LIDLu dokúpiť potraviny a zlodej to hneď využil. Nepočítal s tým, že sa hneď vrátia. Skoro do polnoci boli na Polícii. Ak by ho nechytli, tak by sme boli na Polícii všetci a každý by musel vypovedať. Komu čo zmizlo, ako to vyzeralo a akú hodnotu to malo, atď... Náš odchod by sa určite o niekoľko hodín oddialil. Predné nástupne okno máme iba prelepené igelitom.

23. 10. 2014 – deň desiaty – štvrtok

Napriek týmto negatívnym skúsenostiam o 00¹⁰ vyrážame. Smer Taliansko. Takže máme tri krádeže. Prvá hneď v Turíne, keď sme vystupovali z autobusu (o tej som už písal). Druhá tiež v Turíne, večer pri vystupovaní z električky ukradli jednému nášmu pútnikovi z vrecka fotoaparát. To som sa dozvedel až teraz. A včera tretia – autobus v Španielsku. Prvú zastávku máme už o 00³⁰. Šoféri prelepujú na novo dvere, lebo od náporu vetra sa začal igelit odtrhať od dverí. 00³⁵ prichádzame na diaľnicu. Na taliansku hranicu máme ešte 140 km. Po desiatich minútach znovu stojíme kvôli dverám. Priznám sa nechcel by som sedieť teraz vpredu v autobuse. Začína tam poriadne fúkať. 02¹⁰ kvôli igelitu na dverách rapidne spomaľujeme a cesta sa nám začína predlžovať. 02³⁵ prvá zastávka na toaletu. 02⁵⁵ vyrážame. Vonku už je riadna zima. Fúka veľmi studený a silný severný vietor. 03⁰⁵ prechádzame hranicou. 05⁴⁵ máme druhú zastávku. Tu už je normálne počasie ako býva ráno. 06³⁰ pokračujeme. Slniečko nám otvára nový deň vo Francúzsku. Je krásny slnečný deň. Pred vstupom do Nice (Monako) máme dlhšiu prestávku od 09⁴⁵ do 11⁰⁰. Otec Marek spolu s jedným šoférom vybavuje opravu dverí

na autobuse. Ak ich neopravíme, tak sa dvere nebudú dať zatvoriť a šoféri by museli spať v autobuse a zajtra, keď máme program v Padove by sa od autobusu nemohli ani pohnúť. Teraz schádzame z diaľnice a ideme do mestečka Sophia Apolis vzdialeného asi 3 kilometre, kde je AutoGlass - opravovňa. Podľa slov obsluhy benzínovej pumpy by nám mali pomôcť. O 11⁴⁵ odchádzame bez okna preč. 12³⁰ prichádzame do Talianska. Teplomer ukazuje 27°C. S ružencom pokračujeme ďalej. Spev Ľudoviek, Korunka Božieho milosrdenstva a zachádzame do Janova. Zo Slovenska z poisťovne autobusu kontaktovali firmu, ktorá nám má zabezpečiť okno. Spätne zo Slovenska sa dozvedáme, že v Janove nás už čaká okno. Prídeme pred predajňu ešte pred 16⁰⁰. Tu nás nikto nečaká. Taliani majú poobedňajšiu siestu. Dozvedáme sa, že máme ešte hodinu času. Ideme na prieskum. Hľadáme toalety. Vo vzdialenosti 200 metrov sme našli dve benzínové pumpy. Iba na jednej sú toalety a to iba jedno spoločné v takom mini bare pri pumpe. Čakáme kedy nám prídu založiť sklo. Nakoniec prišiel taký mladík s cigaretou v ústach a nalepil nám na dvere fóliu. Tak to je to sklo, ktoré nás tu už malo čakať. Šoféri konštatujú, že odteraz budú musieť spať v autobuse a strážiť ho nonstop. Konečne po viac ako 1,5 hodine odchádzame. 17¹⁰ vyrážame. Pôvodne sme mali prísť na hotel pred Padovu o 14⁰⁰. Teraz to vyzerá tak, že keď tam dorazíme do polnoci budeme radi. 18¹⁰ máme krátku prestávku a po 20 minútach vyrážame. Od otca Mareka a Janky dostávame ďalšie informácie o svätých v Padove. Svätý Anton Paduánsky, Leopold Nandič (jeho socha je aj v Medžugori pri spovednici), svätá Justína. Je 20³⁰ a talianska práca dlho nevydržala. Fólia sa trhá, autobus zasa spomaľuje a vo vnútri máme prirodzenú klímu. Je šťastie, že vonku nie je zima, tak sa to dá v pohode vydržať. Pred deviatou večer vchádzame do industriálnej zóny Verony a o 21⁵⁵ prichádzame pred hotel. Stále sme v industriálnej zóne Verony. Ideme sa ubytovať a spať. My do hotela a šoféri v autobuse. Za sebou máme 1231 kilometrov. Dobrú noc!

24. 10. 2014 – deň jedenásty – piatok

Ráno 07³⁰ máme raňajky. Po nich dostávame informácie o ďalšom programe dnešného dňa a o 09⁰⁰ po naložení batožiny odchádzame do Padovy. Je to posledné miesto našej púte. Cesta ubehla veľmi rýchlo. 09⁵⁰ prichádzame do Padovy. Prechádzame mestom. Je úplne iné ako Turín, hlavne čistejšie. 10¹⁰ autobus

zastavuje a my vystupujeme na Námestí Prato della Valle (trávnik v údolí). Je to jedno z najväčších námestí v Európe. Má rozlohu viac ako 90 000 m². Tvar námestie je podobný bumerangu. V strede je záhrada s chodníkmi a fontánami. Cez záhradu ide vodná priekopa, ako krásne upravený kanál, lemovaný po obidvoch stranách 78 sochami slávnych občanov Padovy. Toto námestie bolo vytvorené na konci 18. storočia. Na jeho začiatku je postavená Bazilika Svätej Justíny, ktorá bola poslednou zastávkou našej farskej púte. My prechádzame okrajom celého námestia. To končí obrovským trhom kde kúpíte kvety, zeleninu, ovocie ale aj šaty, suveníry a ... skoro všetko. My ale ešte pred trhom vchádzame do bočnej uličky a pokračujeme úzkou cestou lemovanou samými obchodmi, kaviarničkami a predajňami suvenírov k námestiu Pizza del santo (Námestie svätých). Tu sa nachádza Bazilika Svätého Antona Paduánskeho a vedľa nej je kláštorňý komplex. Práve tu vedú naše prvé kroky. V kaplnke, ktorá je prepojená sakristiou s bazilikou Svätého Antona Paduánskeho, máme poslednú svätú omšu na našej farskej púti. Po svätej omši, ešte prechádzame celým komplexom kláštora. Je postavený tak, ako keby ste prechádzali z jedného námestia do druhého. Spolu je tu takých malých i veľkých námestí päť.

Pútnikom sú k dispozícii tri. Dve z nich obrovské, kde v strede je ako u nás dub, tak tu obrovský figovník. V tom treťom maličkom je taká malá fontána. Vychádzame späť na námestie pred bazilikou. Spoločné foto a po nej informácie, čo nás čaká vo vnútri baziliky. V bazilike máme byť maximálne ticho a nesmieme vyhotovovať žiadne video záznamy. Vchádzame do vnútra a naše kroky smerujú na pravú stranu, kde je hrob Svätého Antona Paduánskeho. Presúvame sa ďalej až prichádzame do kaplnky relikvií, ktorá je vzadu za hlavným oltárom. Tu sú vyložené

relikvie Svätého Antona Paduánskeho – jeho brada, lakeť a jazyk (v roku 2013 bolo 750-e výročie jeho neporušeného jazyka). Pod sklom sú uložené jeho knihy a rehoľné rúcho. Usporiadatelia nás nabádajú aby sme pokračovali ďalej v rade a nezdržiavali. V tichu a v nemom úžase si prezeráme celú baziliku. Iba krátko zo života Svätého Antona Paduánskeho. Narodil sa v Lisabone v šľachtickej rodine. Ako 14-ročný vstúpil do rehole augustiánov. V roku 1219 bol vysvätený za kňaza. O rok neskôr na vlastnú žiadosť prestúpil k františkánom. Cez Afriku a Sicíliu sa dostal až do Assisi, kde v roku 1221 bolo najväčšie stretnutie františkánov. Tu sa stretol aj so Svätým Františkom a ostal pôsobiť na severe Talianska, kde aj zomrel. Bol výborným kazateľom. Údajne vraj na jeho kázne chodilo až tridsať tisíc ľudí. Dnes si to neviem ani predstaviť. Toľko ľudí pokope a bez zvukovej techniky. Keď prišiel do Ríma za pápežom Gregorom IX, ten ho požiadal aby kázal aj tu pre všetkých ľudí, ktorí sa zišli do Ríma. Údajne sa tu zopakoval turičný zázrak a všetci, čo ho počúvali mu rozumeli ako keby hovoril v ich vlastnom jazyku. Na podnet predstavených založil viacero františkánskych teologických učilíšť, v ktorých aj vyučoval. Aj napriek tomu bol a zostal stále skromný. Každý deň ráno od šiestej do deviatej sa venoval kázaniu, potom mal svätú omšu a po nej zasadal do spovednici, z ktorej ho museli často spolubratia úplne vyčerpaného večer vyniesť. Až vtedy prijímal pokrm. 13. júna 1231 zomrel. Nemal ešte ani 40 rokov. Pochovali ho v mariánskom kostolíku Santa Maria Materdomini. Neskôr mesto postavilo vedľa tejto svätyne veľkolepú baziliku zasvätenú obľúbenému padovskému svätcovi. Tam napokon uložili aj jeho telesné pozostatky. Pápež ho ani nie rok po jeho smrti 30. mája 1232 vyhlásil za svätého. Vrátim sa späť do súčasnosti. Pri východe z baziliky je kniha, do ktorej môžete zapísať svoje dojmy. Zapisujem, že tu dnes boli farníci z Farnosti Fatimskej Panny Márie z Vranova nad Topľou – časť Čemerné, Slovensko a ďakujú Bohu za tú veľkú milosť, ktorú im preukázal, že sa mohli zúčastniť tejto púte. Vychádzame von. Do 14³⁰ máme voľný program. Pomaly s fotoaparátom v ruke sa presúvame naspäť na Námestie Prato della Valle. Zastavujeme sa pri stánkoch so suvenírmi a kupujeme. Tu na námestí sedíme na lavičkách, meditujeme, rozprávame sa a všímame si ľudí. Čo mňa najviac zaujalo bolo to, že tu sú všetky bicykle ako naše tak spred 30 rokov a k tomu ešte veľká reťaz a zámok (neviem, asi sa tu kradnú bicykle). Každý bicykel má vpredu niečo ako košík na nákup, niektorý má iba drevenú dosku, na ktorú sa ukladá

nákup. Každý bicykel má blatníky, kryty na reťaz, klasické osvetlenie na dynamo. Žiadne prehadzovačky, brzdy klasické nožné.

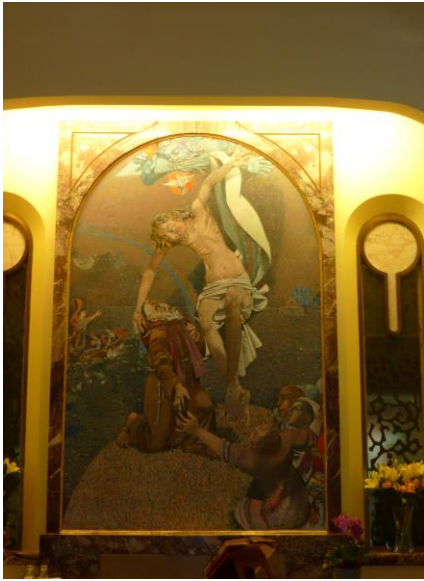

Ďalej tu je černošská rodina. My sedíme v tričku s krátkym rukávom a je nám horúco a oni v hrubých zimných vetrovkách a vôbec sa netvária, že im je teplo. Je tu plno mládeže. Mladí sedia všade po parku na trávinatej ploche, na kanále, pod sochami. Vedľa seba majú na zemi bicykle. Niektorí jedia, fajčia, rozprávajú sa. Iní dokonca aj študujú. Žiadna polícia ich nevyháňa z trávinatej plochy, alebo z blízkosti sôch. Električky tu veľmi pripomínajú naše nové vlaky, ktoré premávajú na trase Prešov – Humenné. O 14³⁰ sa presúvame presne na opačnú stranu mesta. Opúšťame námestie a ideme ulicou ku kostolu Svätého Leopolda Mandiča, kde je aj kláštor kapucínov, kde žil a pôsobil. Krátko z jeho života. Narodil sa 12. 05. 1866 v meste Herceg Novi (Castel Novo) v zálive Kotor v Čiernej Hore. Napriek svojej telesnej deformácii a útlosti, výške len 135 cm, nemotornej chôdzi a zajakávaníu, prekvital ohromnou duchovnou silou. Hoci túžil byť misionárom vo východnej Európe, skoro celý život strávil v Taliansku. Od roku 1906 do konca svojho života žil v Padove. Počas prvej svetovej vojny strávil jeden rok vo väzení, pretože sa nechcel zrieknuť chorvátskej národnosti. Neustále sníval o zjednotení katolíckej a ortodoxnej cirkvi a o ceste do Orientu. Preslávil sa ako „apoštol sviatosti zmierenia“ a „apoštol jednoty“. Počas bombardovania cez druhú svetovú vojnu boli kostol a časť kláštora, v ktorej žil Leopold, zbúrané, no Leopoldova cela a spovednica zostali nedotknuté. Leopold to pred svojou smrťou predpovedal slovami: „Kostol a kláštor budú zasiahnuté bombami, ale táto malá cela nie. Tu Boh preukázal ľuďom tak veľa milosrdenstva, že toto miesto musí zostať pomníkom Božej dobroty.“ Zomrel 30. júla 1942. Za blahoslaveného ho vyhlásil pápež Pavol VI. 2. mája 1976. Svätorečil ho pápež Ján Pavol II. 16. októbra 1983 počas biskupskej synody. Leopold je uctievaný ako „apoštol jednoty“.

Pred kostolom je z bieleho mramoru vytesaná jeho socha v životnej veľkosti. Naľavo je orientačná 3D mapa pre pútnikov. Červenou čiarou sú zvýraznené miesta, ktoré môžeme navštíviť. Vchádzame do kostola. Tu sa modlíme Korunku Božieho milosrdenstva. Po nej začíname s prehliadkou kostola. Nad vchodom sú tri obrazy. V strede je Svätý Leopold Mandič s anjelmi a Nebeskou Matkou, napravo je Korunovanie Panny Márie v nebesiach a na ľavej strane je Premenenie Pána na hore Tábor. Ďalej je tu mozaika, na ktorej je znázornený Svätý Leopold Mandič s Pannou Máriou a božími deťmi. Socha Svätého Antona Paduánskeho s dieťaťom Ježišom na rukách, socha Svätého Jozefa s Ježišom ako chlapcom. Miesto (obrovský svietnik – 5 radov) na zapálenie sviec, nad ktorým je socha Panny Márie. Pokračujeme prehliadkou kláštora. Je tu koč, ktorému sa splašili kone a hrozilo nebezpečenstvo života nielen pre ľudí, ktorí sedeli v koči, ale aj pre tých, ktorí boli na ulici. Na príhovor Svätého Leopolda kone zastali a boli krotké ako baránky. Tento výjav je tu aj namaľovaný. Je tu veľmi veľa fotodokumentácie a článkov z rôznych novín sveta, kde sa stali strašné dopravné nehody a na príhovor Svätého Leopolda sa nikomu nič nestalo. Prechádzame okolo jeho hrobu, ktorý ako keby vyčnieval z múru. Z druhej strany hrobu je kaplnka zasvätená tomuto svätcovi. Nad oltárom je obraz, na ktorom sú ľudia rôznych farieb pletí a rôznych vyznaní. Tí vystierajú svoje ruky k Leopoldovi. On kľáči pod krížom. Ježiš si uvoľnil pravú ruku a drží ho za plece. Nad ním je Duch Svätý znázornený ako holubica v ohnivej guli a nad nimi hore je sám Otec Nebeský, ktorý ako keby ľavou rukou držal svojho syna za ruku a pravou žehnal Leopolda. Za ním je dúha,

more, rybári a v diaľke je rímskokatolícky a hneď za ním pravoslávny kostol.

Tu je z druhej strany hrob a v ňom je viditeľná ruka, ktorou dával ľuďom rozhrešenie po svätej spovedi. Je tu fotodokumentácia po bombardovaní, kde tak ako predpovedal Svätý Leopold ostala stáť iba časť kaplnky kde bola socha Panny Márie a jeho cela, v ktorej spovedal. Teraz vchádzame do tejto cely. Je to miestnosť asi 1,5 x 3 metre kde je jedna stolička, kľakátko a na stene kríž a jeho obraz. V kúte je malá piecka a dve okná. Na druhej stene je obraz Panny Márie Pomocnice, malá skrinka a drevený ambón, na ktorom je prosebná kniha. Tu môžu pútnici zapísať svoje prosby, aby ich na príhovor svätého Leopolda Nebeský otec splnil. Do tejto knihy urobil zápis aj Svätý Ján Pavol II 12. septembra 1982. Na chodbe visí kríž, na ktorom sú pripevnené strieborné tabličky v rôznych jazykoch. Je tam aj navádzajúca tabuľa, kde sa píše, že v strede kríža je Slovacco. Hľadám to s fotoaparátom so zoomom a nachádzam nápis: „MATKA SEDEMBOLESTNÁ ZACHRÁŇ SVET!“ Prichádzame k izbe, ktorú obýval Svätý Leopold. Veľkosť izby nie je o nič väčšia ako tá predchádzajúca, ale je tu stôl, knihy, dve stoličky a kreslo. Na zemi jeho cestovný kufor, kľakátko a na stene kríž a obrazy z jeho života. Na chodbe je vystavená jeho socha a vedľa nej v sklenenej vitríne jeho rúcho. Exteriér kláštora je veľmi pekný. Všade sú skalky plné kvetov. Na jednom (nazvem to dvorom) dvore je krásny zelený trávnik, skalka a za skalkou socha Svätého Leopolda. Druhý dvor je v celý vydláždený. V strede je studňa a dookola sú vo veľkých kvetináčoch rozmiestnené kvety. Na poslednom dvore je z ľavej strany chodník, za ním je trávnatá plocha, skalky a ihličnany.

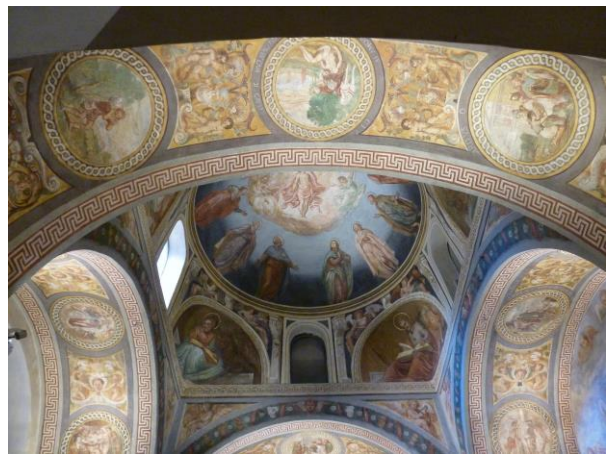
Vychádzame z kláštora a plní dojmami sa presúvame naspäť na námestie. Posledným našim cieľom tu v Padove je bazilika Svätej Justíny. Nachádza sa na okraji Námestia Prato della Valle. Krátko z jej životopisu. Narodila sa okolo roku 230 v sýrskej Antiochii ako dcéra pohanského kňaza. Keď raz začula slová o Kristovi, začala chodiť do kresťanského chrámu. Napokon uverila nielen ona sama, no pod jej vplyvom aj rodičia. Justína sa rozhodla zachovať si panenstvo. Všimol si ju mladík menom Aglaidos. Snažil sa získať jej náklonnosť, ale bezvýsledne. Vášňou zmietaný Aglaidos sa rozhodol navštíviť v danej veci Cypriána, čarodejníka, obávaného pohanského mága. Sľúbil mu peniaze, ak spôsobí v Justíne túžbu po ňom. Pre Cypriána predstavovalo čosi také vždy veľmi jednoduchú úlohu. Zabezpečil si tekutinu, ktorú odovzdal Aglaidovi, aby ňou potajomky pokropil Justínin dom. Keď večer o deviatej hodine Justína vstala na modlitbu, ako to mala vo zvyku, pocítila vo svojom tele takú vášeň, ako ešte nikdy predtým. Vrela v nej krv, prichádzal jej na myseľ Aglaidos a najrozličnejšie nástojčivé predstavy. Keď to všetko trvalo dosť dlho, Justína pochopila, že ide o pokušenie od diabla, preto sa začala modliť ešte vrúcnejšie a urobila na sebe znamenie kríža. V tej chvíli plameň vášne zhasol, predstavy zmizli a Justína zaspievala Bohu víťaznú pieseň. Diabol sa vrátil k Cypriánovi so zvesťou, že nič nedosiahol. Na otázku, ako je to možné, neochotne odpovedal: „Nedokázal som ju premôcť, pretože som na nej videl akési znamenie, ktoré vo mne vyvolávalo hrôzu.“ V nasledujúcom období Cyprián postupne skúšal rôzne magické praktiky, no všetky zostávali bez výsledku. Vtedy ponížený a rozhnevaný priviedol nielen na Justínu, ale aj na dobytok a mnohých obyvateľov mesta, rôzne choroby a bolesti. Dievčina sa však neprestávala modliť, ba práve naopak, svoj duchovný zápas ešte zintenzívnila. Vďaka tomu choroba ustala. Cyprián, ohromený neočakávanými udalosťami, okrem iného povedal diablovej: „Ty ničiteľ a zvodca všetkých, ty prameň každej nečistoty a poškvrný, teraz som spoznal tvoju bezmocnosť! Ak sa totiž bojíš aj tône kríža a trasieš sa pred Kristovým menom, čo budeš robiť, keď proti tebe vystúpi sám Kristus?! Ak nedokážeš zvíťaziť nad tými, čo na sebe robia znamenie kríža, koho vytrhneš z Kristových rúk?!“ Vtedy sa diabol na Cypriána vrhol a začal ho biť. Keď však Cyprián začal volať: „Bože Justíny, pomôž mi!“ a prežehnával sa, diabol sa vzdialil. Nato Cyprián spálil svoje knihy, zmenil svoj život a prijal iniciačné tajomstvá krstu, myropomazania a Eucharistie. Neskôr bol vysvätený za biskupa a mnohých obrátil k viere. Justína sa

stala igumenkou istého ženského monastiera. Obidvaja podstúpili mučenícku smrť v Nikomédii okolo roka 268 a sú našimi ochrancami pred neviditeľnými nepriateľmi. Ich telá boli prevezené do Ríma. Ich životy nám ukazujú nielen reálnosť diabla a mágie, ale najmä nepremožiteľnú silu viery a svätého Kríža. Nad hrobom svätice v Padove bola vybudovaná už v 5. storočí bazilika Santa Giustina, pri nej v 10. storočí bolo zriadené opátstvo benediktínov, ktoré bolo zničené zemetrasením v roku 1117, ale znovu rozšírené v 15. storočí na jedno z najvýznamnejších v regióne. Nachádzajú sa tu hroby ďalších rímskych prvomučeníkov, ktorými boli prvý biskup Prosdocimus, Maximus, Julián Egyptský a Felicitas. Uchovávajú sa tu relikvie evanjelistu Lukáša a apoštola Matúša. Kult svätej Justíny sa vďaka Zlatej legende od Jacopa da Voragine rozšíril od konca 13. storočia do celej Európe, v stredoveku a v renesancii bola Justína najpopulárnejšia. Patrila do družiny šiestich svätých panien, uctievaných a vyobrazených okolo dieťaťa Ježiša. Tak ideme späť do súčasnosti.

Bazilika je obrovská, nielen na dĺžku, ale aj na výšku. Je postavená v tvare kríža. Celá bazilika je dookola obložená lešením. Prebieha tu rekonštrukcia vonkajšej fasády. Dvere sú obrovské. Na vrchu je označenie A.D. MM, čo podľa mňa znamená Anno Domini (nášho letopočtu) MM – v roku 2000. Pod tým sú vyobrazené dve postavy. Na ľavej strane dverí biskup. Predpokladám, že je to Svätý Cyprián a na pravých dverách Svätá Justína, ktorá drží husacie pero a knihu. Pod Svätým Cypriánom

je výjav ako vyháňa zlých duchov mocou svätého písma a pod Svätou Justínou ako mocou modlitby uzdravuje. Vchádzame dnu. Stred baziliky sa delí na tri obrovské lode. Bočné lode sú lemované kaplnkami. V strede kde sa bazilika rozširuje do ramena kríža, je na ľavej strane kaplnka Panny Márie Pomocnice. Na druhej strane je prechod do staršej časti baziliky, o čom svedčí aj výškový rozdiel, lebo stále ideme postupne (buď po schodoch alebo šikmou rovinou pre imobilných) nižšie a nižšie. Takto meníme výšku až trikrát. Všetky steny v bazilike sú biele. Tu je to naopak. Je tu toľko nástenných a stropných malieb, že jedným slovom je to úžasné.

Tu sa nachádzajú telesné pozostatky, o ktorých som písal už skôr. Verejnosti sú k dispozícii iba telesné pozostatky evanjelistu Svätého Lukáša a nádherná kaplnka aj s telesnými pozostatkami Svätej Justíny. Vraciame sa späť do baziliky a prichádzame k hlavnému oltáru. Ten je oddelený zábradlím a za ním je osem schodov. Na tejto úrovni sa nachádza ambón a miesta na sedenie pre miništrantov a spolubratov v kňazskej službe. V strede je ďalších päť schodov, ktoré končia pri obetnom stole. Posledné modlitby, posledné prosby, posledné vyznanie, posledné ... aj keď neradi, ale musíme toto miesto opustiť. O 17⁰⁰ vychádzame z baziliky a naši šoféri nás už čakajú. Nastupujeme do autobusu a o 17²⁵ vyrážame. Kým sme sa my nabíjali duchovnou energiou, oni hľadali šikovného majstra, čo by im opravil dvere a našli. Našli súkromníka, ktorý im opravil dvere a namiesto okna vyrezal a do silného lepidla osadil hrubé plexisklo. A tak môžeme už s kľudom cestovať domov. S Bohom Padova, alebo radšej Do videnia! V našich mysliach ostávajú prežité chvíle aj naďalej. O 19⁰⁰ máme dlhšiu zastávku, poslednú v Taliansku. Niečo ešte zjesť, aby sme to nevláčili späť domov, toaleta a 20¹⁰ pokračujeme v ceste. 21⁰⁰ prechádzame hranice so Slovinskom. 22⁴⁰ začalo

pršať. Tu v Slovinsku pršalo aj keď sme ešte len išli do Fatimy a teraz znovu. Celú púť, ak nepočítam ten troj-minutový dážď pred Fatimou, ani kvapka. Slniečko, teplota denne až do 27°C. Vraciame sa domov a zasa dážď.

25. 10. 2014 – deň dvanásty – sobota

O 00¹⁰ prvá zastávka v Slovinsku. Konečne prestalo pršať. 00⁴⁰ odchádzame ďalej na východ, ďalej na sever. 02³⁰ už sme v Maďarsku. Smerová tabuľa nám oznamuje, že do Budapešti to je ešte 149 km. Konečne sa mi podarilo tvrdo zaspáť v autobuse. 04³⁰ máme zastávku. Vôbec neviem či sme pred Budapešťou alebo za ňou. O 05⁰⁰ pokračujeme na ceste domov. O 07⁰⁰ znovu stojíme. Niekde medzi Budapešťou a Miškolcom. Tentoraz to je trošku na dlhšie. Ranná toaleta, káva, raňajky. 07⁵⁵ vyrážame smerom na Sátoraljaújhely. Ďalšia zastávka bude už na Slovensku. Doma. Na našej krásnej rodnej zemi. Človek si to uvedomí až vtedy, keď odtiaľ odíde preč, čo vlastne zanechal. Koľko krásy, koľko dobra. Teraz nehovorím o rodine a priateľoch. Hovorím o vode, lesoch, stromoch, lúkach. O našej krásnej prírode, ktorú nám daroval Boh. Len keby sme sa vedeli o ňu aspoň trochu lepšie starať. 09⁰⁰ prichádzame na Slovensko a začíname sa modliť. Najprv k nebeskej matke – svätý ruženec, potom za blahorečenie a svätorečenie fatimských detí. Ešte sme stihli ďakovnú modlitbu a o 09⁵⁵ prichádzame pred náš farský kostol v Čemernom.

Naša posledná cesta mala 1029 km. Nerozchádzame sa. Naše prvé kroky vedú rovno do kostola k Bohu, k Fatimskej Panny Márie na poďakovanie. Máme za čo ďakovať. A tak už ďakujeme nie len my, ale aj naši príbuzní, ktorí tu na nás čakali

a sprevádzali nás na našej púti každý deň v myšlienkach a v modlitbách. Poďakovanie patrí aj otcovi Marekovi za jeho trpezlivosť s nami, za všetky odslúžené omše, za informácie, ktoré nám odovzdal a za celú prípravu tejto výnimočnej prvej farskej púte do Fatimy.

Naše poďakovanie patrí aj Janke Jenčovej, ktorá dopredu všetko zabezpečila, čo sa týka prepravy električkou, metrom a podobne. Za podrobné informácie, ktoré sme dostávali v autobuse aj priamo na pútnickom mieste. Veľké ďakujem patrí aj našim šoférom, že nás všade bezpečne a bez problémov dopravili a na záver nám otec Marek ešte požehnal všetky veci, ktoré sme si kúpili na púti.

EPILÓG

Čo dodať na záver. Rozchádzame sa do svojich domovoch. Plnší, oveľa plnší duchovne ako keď sme tam išli. Lepšie sme sa spoznali. Utvorili sme jednu malú 50 – člennú rodinu, ktorá počas tých dvanásť dní všetko spolu zdieľala. Radosť, smútok, problémy, krádeže ... Konkrétne mená som nepísal na ich žiadosť. Spolu sme prešli 6 867 km, 209 tunelov (dva až tri pruhy v jednom smere), 8 štátov (Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Taliansko, Monako, Francúzsko, Španielsko, Portugalsko). Aj keď sme už doma, farská púť pokračuje ďalej. Tam sme dostali iba to malé semienko, ktoré má v nás rásť. Už prvé ovocie predkladáme Bohu hneď nedeľu, kedy pri svätej omši otec Marek posvätil veci, ktoré sme priniesli. Veľkú a malú sochu Fatimskej Panny Márie, kňazské rúcho, kameň z Kaplnky zjavenia a sviecu. A ako to semienko v nás rastie ďalej, to už musíte posúdiť vy.

Toto som napísal pre tých, ktorí boli na púti, aby nezabudli. Pre tých, ktorí neboli, aby aspoň pri čítaní týchto riadkov ako keby boli s nami. Pre tých, ktorí pôjdu na ďalšiu púť, aby vedeli čo všetko úžasné ich na ceste čaká. Moje posledné slová patria tomu, ktorý bol od počiatku, ktorý je a ktorý bude:

**„ĎAKUJEM TI PANE BOŽE! ZA VŠETKO!
Z ÚPRIMNÉHO SRDCA-ĎAKUJEM!“**

Peter Tóth

